

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

Poglavje o slovenski kulturi

Izmenjava vodstva Gasilske zveze, ki je zdaj bila v rokah od JNS režima imenovanih prvakov, je dala »Jutru« povod za razmišljanje, kaj vse so »napredni ljudje« v slovenski zgodovini storili za pokulturanje našega ljudstva. Dasi na koncu svojega četrtekovega uvodnika previdno pravi, da »nikakor neče zanikati pomena in vrednosti kulturnega in narodnega dela onih, ki zastopajo drugačne nazore«, pa vsa »Jutrova« izvajanja izvenijo v to, da je vse kulturno in narodno delo v naši slovenski domovini plod iniciative in prizadevanja onih, ki jih to glasilo imenuje »napredne in narodne«, kakor da bi idejni in politični nasprotniki liberalizma sploh ne bili narodni ljudje. Vsaj poglavitvo zaslug za prubo in rast slovenske kulture si lastijo elementi, ki začetke jutrovske miselnosti predstavljajo daleč nazaj v naš narodni preporod, ko o tisti naprednosti, kakor jo zastopa idejni krog »Jutra«, v slovenskem narodu ne sluha ne duha ni bilo! In vsa ta »svetovnonazorna« razmišljanja smo dobili servirana zato, ker na čelu našega gasilstva niso več take narodne in kulturne veličine, kakor so bili razni staroste in podstaroste ter poveljniki gasilskih čet, ki jih je postavilo tajništvo JNS.

Čeprav je skrajno smešno, če gospodje s Knaflijeve ulice skušajo vprašanje vodstva gasilske organizacije povzdigniti v sfero naših kulturnih problemov, pa je naziranje o odnosu naših dveh političnih struj do naše narodne kulture, kakor so mu dali gori imenovani faktorji izraza v svojem »Jutru«, vredno zabeležbe in prav temeljite korekture. Ako začnemo pri gasilstvu, ki ga je JNS očividno smatrala za svoj monopol, o kakšnem kulturnem udejstvovanju te organizacije, ko je korakala pod zastavo »naprednosti«, pač ne moremo govoriti, pač pa vemo, da so jo izrabljali »napredni prvaki« za cilje svojega režima, ki je poznal neko jugoslovensko unitaristično kulturo, slovensko kulturo pa je sploh zanikoval in je ne priznati ne poznati ni hotel. Vsa čast človekoljubnemu delovanju našega gasilstva, ki se pač samo po sebi razume, saj je v ta namen bilo ustanovljeno, toda za časa najbujnejšega, od Slovencev neprijaznega režima podprtega razcvita »napredne« ideje in delavnosti, si je ta organizacija stekla kaj malo zaslug za slovensko narodno kulturo, kakaj pobiranje raznih izjav in adres, naperjenih proti slovenskemu narodnemu programu dr. Korošca in njegovih pristajav, pač ne moremo imenovati slovensko kulturno delo. Kar se pa tiče samozavestnega narodnega dviga, ki ga je svojčas sprožilo naše gasilstvo posebno v obmejnih pokrajinah in borbi zoper nemški nacionalizem in njegovo nemškotarsko podpreništvo, gre zaslug za to pač vsemu narodno zavednemu slovenskemu življu, ki je brez razlike svetovnega nazora in politične usmerjenosti pomagalo ustvariti narodno zavedno slovensko gasilsko organizacijo. Kar so doprinesli k temu oni elementi, ki so vnesli v naš meščanski in trški stari liberalizem radikalizem »Jutrova« struje, je bilo bolj negativne nego pozitivne vrednosti, ker je razdor med obema našima tradicionalnima političnima strujama poglobilo v izrecno borbo med katoliško miselnostjo našega ljudstva in njemu tujim, izrecno protislovesno povdarjenim svobodomiselnostvom. Ne procvit, ampak zastoj in razpadanje je ta smer povzročila takó med gasilstvom kakor med drugimi narodnimi organizacijami našega ljudstva. Če si gospodje pri »Jutru« hočejo to lastiti kot svojo zaslug, svobodno jim; v korist slovenski kulturi in v vzajemnosti Slovencev v skupnih vprašanjih slovenskega narodnega obstoja in naše politične moči ter rasti pa to delo gotovo ni bilo, čemur bo pritril vsak resnično napredni in narodni slovenski človek.

Isto velja za sokolsko misel, ki jo je »Jutro« ob tej priliki tudi privleklo na dan. V prvotnem Sokolu so sodelovali vsi Slovenci, kakor jasno pravi nepristranska zgodovina; nezaupanje proti tej organizaciji se ni rodilo ob njenem narodnem udejstvovanju, ampak takrat, ko je liberalna stranka začela sistematično delati na to in je žal v tem imela tudi uspeh, da je namreč sokolsko vsenarodno misel izmaličila v organ takozvane svobodomiselske, proti katoliškemu verskemu nazoru naperjene kulture, ki ni kultura našega ljudstva. Kolikor je doprinesel k temu fatalnemu razvoju, po katerem se je Sokol sam izločil kot faktor, ki bi mogel imeti pozitiven in blagodejen, občin nacionalnim interesom slovenstva koristen delokrog in vpliv, tako zvani radikalni mladinski tabor stare narodnonapredne stranke, to je s pozitivnimi dokazi že davno zabeleženo v naši narodni zgodovini na strani primankljaja. Prav isti proces se je izvršil v narodnoobrambni Ciril-Metodovi družbi, ki je prvotila takrat, ko je njeno vodstvo, ki je bilo v rokah odličnih slovenskih katoliških duhovnikov, hodilo po edino pravi poti narodnega sporazuma, ko je različne slovenske kulturne sile zbiralo in osredotočevalo okoli dela za našo narodno šolo v pomenu šolstvarjenih in poitalijancenih pokrajinah in je več ali manj uspešno skušala ostati nad našo notranjo strankarsko diferenciacijo. Njena oslabilost pa se začela s trenutkom, ko se je po skupščini v Bohinjski Bistrici, vodji mlade radikalno svobodomiselske struje posrečilo, da se je naša šolska družba vpregla v voz politike, ki nas je preko »narodnonapredne« stranke postopoma pripeljala do jugoslovenskega unitarizma, ki se je kakor slana vlegel na žlahtne sadove pristne slovenske ljudske kulture. Zato je pač drzna in nerazsodna »Jutrova« konkluzija, da je »današnja kultura in civilizacija Slovencev v glavnem zgrajena na požrtvovalnem delu naprednega in narodnega človeka«, razen če med napredne in narodne ljudi ne štejemo »Jutrova« struje, ki je na vseh območjih naše kulture in civilizacije s svojim svobodomiselnim razkrojavalnim idejnim programom, ki je skušal zatreti krščanske prvine slovenske omike, samó razdirala, poglbočevala naša notranja naspotja in jih dosledno, programsko in sistematično poostrevala, tako da bi bila naša

Uredba o minimalnih mezdah in o obveznem ter neobveznem razsodništvu

Pravica do štrajka ni prizadeta - Med spravnim postopkom štrajk ni dovoljen - V državnih, banovinskih in občinskih podjetjih štrajk prepovedan - Polnomočja banom za poravnavo delavnih sporov

Belgrad, 12. februarja. AA. V zvezi z uredbo o določitvi minimalnih mezd, o sklepanju kolektivnih pogodb, o spravi in arbitraži, je dal minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković tole izjavo za javnost:

Izrabljajoč pooblastilo, ki mi ga daje čl. 88 finančnega zakona za to leto, sem izdal sporazumno s ministrskim svetom uredbo o določevanju minimalnih mezd, o sklepanju kolektivnih pogodb, o spravi in arbitraži. Uredba je danes podpisana.

Ureditev te materije v naši državi so terjale socialne in gospodarske razmere pri nas, posebno pa nizke meзде, ki so za nekatero delavstvo pomenile pravo bedo. Če primerjamo število zaposlenih delavcev z višino njihovih mezd, vidimo, da je od vsega skupaj 651.649 delavcev, zavarovanih v septembru 1936, bilo v službi 330.452 ali 50,75% s mezdo 20 Din, med njimi pa 86.580 (13,29%) s mezdo do 8 Din.

Na drugi strani so bila pa lani delavska gibanja zelo pereča vprašanje delavskega stanu. Ta gibanja pomenijo socialnopolitično gibanje v dobi gospodarskega zboljšanja. Po poročilih inspekcije za delo je bilo vsega skupaj lani 392 stavk, med njimi 315 stavk gospodarskega značaja, to je takšnih, ki so se začele zaradi zahtev po povišanju mezd in zboljšanju drugih delovnih pogojev.

Uredba, ki sem jo izdal, določa kot osnovo za odredjanje minimalnih mezd 2 Din na delovno uro, to je za osemurni delovnik 16 Din, in se more gibati do 24 Din na dan za navadnega telesnega delavca. Na temelju te osnovne meзде bodo bani ali upravnik mesta Belgrada, določil minimalne meзде za vse svoje področje, kakor to javna korist zahteva ali kadar to zahteva ena izmed prizadetih strank.

Pri določanju minimalne meзде bodo bani upoštevati gospodarske in socialne razmere, zlasti življenjske cene itd. na svojem področju. Te minimalne meзде bodo določili po zaslišanju zastopnikov delavskih in delodajalskih ustanov, ki morajo biti zastopani v enakem številu.

Meзде nekvalificiranih delavcev izpod 18 let starosti ne smejo v nobenem primeru znašati manj ko 75% gori določenih minimalnih mezd.

Minimalne meзде, določene na podlagi te uredbe, se ne bodo izvajale tedaj, če se določijo s kolektivno ali individualno pogodbo ugodnejše za delavce ali nameščence. Prav tako so določbe individualnih ali kolektivnih pogodb, ki določajo neugodnejše meзде od minimalnih mezd, določili s to uredbo, neveljavne.

Uredba ne dela razlike med moško in žensko delovno silo, in se je tako izvedlo načelo: za enako delo enako plačilo. Akordno delo se bo tam, kjer ni neobhodno potrebno in koristno za pomožno osebje, nadomestilo z delom na ure. Bani bodo po zaslišanju prizadetih delavskih in delodajalskih zbornic ugotovili, ali je akordno delo neobhodno potrebno in ali nagrada za to delo zadošča. Minimalne meзде, ki se prvič določijo, veljajo dolet, dokler jih bani ne spremenijo, najmanj pa 6 mesecev. Novo določene minimalne meзде stopijo v veljavo 60 dni po svoji razglasitvi in veljajo do prihodnje spremembe najmanj pa 6 mesecev. Če bi se gospodarske razmere znatno spremenile, bo minister za socialno politiko in narodno zdravje izdal po odobrenju ministrskega sveta po naredbeni poti novo osnovno meздо, ki stopi v veljavo 60 dni po razglasitvi v »Službenih novinah«.

S takšno ureditvijo tega vprašanja upamo, da se bo življenjski standard za velik del delavskega sloja zboljšal, razen tega se pa ne bo obustila konkurenca med posameznimi kraji v ostrli obliki. Dandanašnji je v interesu vseh držav, da se spori med delavstvom in delodajalci kar najbolj omeje.

Po tej uredbi stavka odnosno izprtje kot zakonito sredstvo ni prizadeto, razen v državnih, banovinskih in občinskih podjetjih, ki delujejo v javnem interesu, kakor so to prometna podjetja, vodovod, plinarne, elektrarne itd. Za ta podjetja je uvedena obvezna arbitražna, medtem ko je za druga podjetja v načrtu fakultativna arbitražna.

Vsenarodna skupna slovenska zavest polagoma popolnoma zbledela in izginila, če ne bi bil nastopil naš rajni nepozabni Krek, ki je zopet začel zbirati vse ustvarjalne sile našega naroda v skupnem naporu in pogonu za občini nacionalnimi cilji in perspektivami. To je zgodovinska resnica, ki se ne dá utajiti in ki jo je naša kulturna in politična zgodovina že davno nepristransko zabeležila in pribila. Kaj naj rečemo potem še o »Rdečem križu«, »Jadranski straži« in »Jugoslovenski matici«, ki jih tudi spravlja v debato »Jutrova« članek, kakor samo to, da je tudi te organizacije zavozila JNS s pomočjo svojega vpliva na nam sovražno režime v tir svoje slovenstvu neprijazne, centralistične in od antiklerikalnega furorja navdihnjene politike.

Zato pač »Jutro« ne bo treba »evocirati« dobe junaške borbe proti potujčevanju našega rodu, ki spada k najbolj plemenitim podvigom našega narodnega ponosa in k najbolj znamenitim naporom za ohranitev našega nacionalnega obstoja. »Brez »Jutrovihe« evokacije je namreč že davnej nepobitna zgodovinska resnica, da si je v tej dobi stekla za obstoj in rast pa kulturno, gospodarsko in politično osamosvojitve slovenskega naroda največ zaslug naša duhovščina takó v središču kakor na naših narod-

in sicer po sporazumu med strankami, ki so v sporu. Sklepi arbitražnega odbora, sestojčega iz enega državnega uradnika, ki ga določi ban, kot predsednika, in najmanj po 2 zastopnikov spornih strank, ki jih sporni stranki sami določita, so obvezni za stranke za čas, za katerega so sprejeti, in služijo namesto kolektivne pogodbe, po kateri je prišlo do arbitražnega sklepa. Proti sklepom arbitražnega odbora ni pravnega sredstva. Preden se začne stavka ali izprtje, je predpisana obvezna sprava med strankama; to se ima izvršiti pod predsedstvom osebe, ki jo določi ban, in po dveh članov, ki jo določita obe zainteresirani stranki. Dolžnost obeh strank je, da se obrneta do pristojne splošne upravne oblasti prve stopnje s prošnjo po spravi. Postopek pri tej oblasti je nujen in razprava ustna. Trajanje dogovora je za obe stranki tisto, ki ga sami določita, če pa tega ne storita, velja najmanj za dobo 6 mesecev. Po preteku teh šestih mesecev ga sme vsaka stranka odpovedati z odpovednim rokom mesec dni. Če se tudi po ponovnem razpravljanju ne da doseči sporazuma, bo oblast, ki je posredovala za spravo, z zapisnikom ugotovila neuspeh posredovanja in proglasila postopek sprave za končan.

V dobi, ko traja obvezni spravnostni postopek, je prepovedana vsaka kolektivna ukinitve dela, stavka ali izprtje. Sklepanje kolektivnih pogodb ni obvezno, predpisan je pa način, kako se bodo sklepale, katere organizacije jih bodo sklepale in kateri kvalificirani zastopniki.

Uredba določa, če ni pristojnih svobodnih delodajalskih strokovnih organizacij, da smejo kolektivne pogodbe sklepati v nasprotju z določili drugega odstavka čl. 229 obrtnega zakona tudi prisilne organizacije delodajalcev. Kolektivna pogodba, sklenjena v eni stranki, se lahko razširi na vso stroko na področju banovine, če je ta dogovor obsegal več kakor polovico podjetij te stroke in če

je v njih zaposlena vsaj polovica vsega delavstva v tej stroki na področju banovine. Če več kakor polovica vsega delavstva, zaposlenega v isti stroki na področju banovine, ali več od polovice podjetij dotične stroke zahteva sklenitev kolektivne pogodbe, pokliče ban obe stranki, da v določenem roku skleneta kolektivno pogodbo. Če se v določenem roku pogodba ne sklene, določi ban ključ za plačevanje delavstva.

Določila te uredbe veljajo za vsa industrijska, obrtna, trgovska, prometna, rudarska, gozdarska, bančna, zavarovalna in njim slična podjetja in za gradbeno in elektrotehniško stroko. Za pomožno osebje državnih podjetij in samoupravnih teles, katerih službeno razmerje je urejeno s statutom, veljajo določila uredbe, statuta, službenih redov in drugih določil, sprejetih na osnovi izrečnih določb posebnih zakonov, in sicer tako glede prejemkov, kakor glede drugih vprašanj, ki jih ureja ta uredba.

To so torej osnove in glavna načela, ki na njih temelji ta uredba. Upamo, da bo dala potrebno zaščito delavcem in delodajalcem in zagotovila potrebno skladje v podjetjih ter prinesla pomiritev v gospodarstvu.

Snov, ki smo jo tu uredili, je popolnoma nova za naše razmere in se prvič pri nas ureja. Zato je prvovrstnega pomena za naš delavski sloj.

S to uredbo preneha dosedanje eksploatiranje delovne sile, ki je v nekaterih krajih v državi dobivala največ do 12 Din na dan. Ta uredba bo koristila ogromnemu številu ročnih delavcev, ki bodo avtomatsko dobili večji zaslužek.

Po tej uredbi nameravam na osnovi pooblastil finančnega zakona za 1936-37 odrediti izvajanje zakonskih določil o zavarovanju za primer onesmoglosti in smrti in pokojninski zavarovanje za osebnih nameščenecv ter tako odstaviti z dnevnega reda tri glavne probleme, ki si jih je vlada dr. Stojadinovića zadala zastran delavskega zavarovanja.

Obstreljevanje Barcelone

Pariz, 12. februarja. b. Po vesteh iz Barcelone je včerajšnje bombardiranje z nacionalnih ladij povzročilo veliko paniko med ljudstvom, pa tudi v uradnih krogih. Po vsem se vidi, da nacionalisti pripravljajo odločno akcijo proti Kataloniji, ker hočejo onemogočiti, da bi Katalonija prišla na pomoč vladi v Valenciji, ki se nahaja v zelo težkem položaju. Vrhovni svet za narodno obrambo se je sestal v teku noči ter je takoj pričel z delom.

Boji pred Madridom

Gibraltar, 12. februarja. Položaj vlade ljudske fronte je po zavzetju Malage postal zelo kritičen. Z zavzetjem Malage je postalo 30.000 mož Francove vojske proste, ki jo bo lahko uporabil pri obleganju Madrida. Nacionalistične sile, ki so oblegale Malago, prodirajo z veliko naglico proti vzhodu in so le še 35 km oddaljene od Almerije, ki je poleg Malage najvažnejše španske pristanišče za pokrajino Granado. Pred Madridom se Francove čete trudijo, sedaj, ko so presekale direktno in glavno cesto proti Valenciji, doseči še edino preostalo cesto na Guadalajaro. Ta cesta je že pod topniškim ognjem bele armade. Na njej vlada zelo živahen promet.

Glede bojne taktike pred Madridom se je sedaj odločil Franco očividno za svoječasni obkoljevalni načrt, ki ga je izdelal Queipudo de Llano, ki pa je tedaj v vojnem svetu bil preglasovan. V Madridu izhajajoč republikanski list »Politica« poudarja, da ni misliti, da bi bilo mogoče usodo Madrida rešiti.

Berlin, 12. februarja. b. Posebni dopisnik »Völkischer Beobachter« pri generalu Francu poroča o novih operacijah pred Madridom. Franco je že zapustil čete pri Malagi in je odšel na madridsko bojišče. Pri zadnjih velikih zmagah so nacionalisti

zaplениli ogromni vojni material; kar je najvažnejše, pa jim je padlo v roke nekaj generalštabnih kart, iz katerih so točno razvidne pozicije rdečih čet na madridskem bojišču.

Spori med rdečimi

London, 12. februarja. b. Tu so sprejeli vest, da pripravljajo komunisti v Madridu veliko zborovanje, na katerem bodo nastopili proti delu anarhistov in trockistov, ki jih je v Madridu precej. Komunisti bodo zahtevali enotno poveljstvo nad vsemi obrambnimi silami Madrida, ker so nesloge med njimi doslej nacionalisti z uspehom izkoriščali. Komunisti bodo napadli anarhiste, češ, da rušijo enotnost obrambe s svojimi posebnimi akcijami. Z druge strani pa se izve, da tudi anarhisti in trockisti pripravljajo slične demonstracije proti komunistom, vsled česar je pričakovati, da bo prišlo med obema strujama do resnega spopada.

Dnevno 30 umorov

London, 12. februarja. Posebni dopisnik »Daily Mail« iz Malage poroča nove podrobnosti o strahovanju boljševikov. V avgustu je bil v Malagi postavljen odbor za javno varnost, ki so ga sestavljali štirje bivši kaznjenci. Od tega trenutka dalje so se izdajala povelja, ki so imela namen »varnost« mesta »zagotoviti« z umori. V začetku so komunisti pobijali ljudi po cestah. Trupla so ostajala na cesti in so jih šele ponoči odpeljali s tovornimi avtomobili. Pozneje pa je ta odbor prenesel svoje delovanje na okoliška pokopališča in zapore. Dnevno je bilo do 30 žrtv. Zadostovala je najmanjša stvar, da so človeka umorili. Celo znani marksisti in republikanci so bili ustreljeni. Tipičen primer za grozovitost anarhistov je umor grofa Isidro, ki ga je prebivalstvo Malage visoko spoštovalo. S svojima dvema sinovima je bil doma, ko so prišli miličniki in zahtevali od njega, da jim pove, kje se skrivajo nekateri nacionalni španci. Grof je po pravici povedal, da mu o njih ni ničesar znanega, narkar so 76 letnega starca in njegova dva sinova odvedli s seboj. Grof in eden obeh sinov je bil takoj ustreljen, drugemu se je kasneje posrečilo, da je pobegnil. Drug poseben dopisnik »Daily Mail« iz Avile pa poroča, da je od 200.000 prebivalcev, kolikor jih je štela Malaga, bilo pomorjenih do 30.000 v dobi 7 mesečne strahovlade. V okolici mesta je sedaj mogoče najti gomile ostankov nesrečnih ljudi, ki so jih polivali z bencinom in zažigali.

Malaga, 12. februarja. c. Nacionalisti so danes našli skritega predsednika bivšega rdečega sodišča v Malagi, ki je poprej okoli 5000 nacionalistično mislečih meščanov obsodil na smrt.

Južno bojišče

Južna armada napreduje v smeri proti Almeriji in so zavzele vasi Alofa, Mamunda, Laurina in Delatore. Na fronti pri Montrilu so naša letala sestrelila dvoje tujih letal.

Tenerifa 12. febr. AA. Pri zavzetju Malage je bilo ujetih 1500 sovjetskih Rusov.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo zapadno vreme.

Ljubljanski občinski svet

Ljubljana, 12. februarja.

Poročilo župana g. dr. Adlešiča.

Danes ob 5 popoldne se je pričela seja mestnega občinskega sveta, ki jo je vodil župan dr. Adlešič. Banskou upravu je zastopal svetnik dr. Amon Schrey. Poročal je najprej o obisku znanega češkega socialnega delavca dr. Petra Zenkla, ki ga je povabila mestna občina v Ljubljano. (»Živeli«.)

Dalje se je spominjal župan dveh zaslužnih ljubljancev, ki sta v času od zadnje občinske seje umrli in ki sta bila ljubljanska meščana, namreč g. Frana Novaka, gimnazijskega direktorja v pokoju in očeta slovenske stenoarhije, ter bivšega dolgoletnega občinskega svetnika in okrajnega načelnika g. Maksa Dachsa, ki je zlasti mnogo deloval na področju obrtniškega stanu, kakor tudi v mnogih kulturnih in socialnih društvih. Dalje se je spomnil tudi pred dvema dnevmi umrlega ing. Milana Šukljeta, ki je zastopal Ljubljano v banovinskem svetu. Vse tri pokojnike je občinski svet počastil s trikratnim: »Slava«.

Nato je župan dr. Adlešič poročal o stanju vlog v Mestni hišnici. Njegovo poročilo pričujemo v gospodarskem delu.

Poročilo finančnega odseka

Je podal načelnik prof. Dermastia. Na predlog odseka je bilo sklenjeno: Od dr. Adolfa Kaiserja se v Krakovem odkupi 40 kv. metrov po 150 Din v regulacijske svrhe. Franji Pelčev, najemniku kopališča v Kozlezi, se odpiše 8455 Din neiztrljivega dolga. Mestni vrtnarji se dovoli naknadno 6000 Din za nakup semen in sadik. Za pisarniške potrebe se dovoli naknadni kredit 24.000 Din. Občinski svet je ugodil deloma v celoti, deloma v posameznostih pritožbam zoper mestne davčine, in sicer Viljemu Lenassiju, ing. Gabrijelu Kastelcu, Viljemu Bitencu, Filipini Koslerjevi. Odpisal je prirastkarino Valentinu Gradšku in pa razne druge terjatve do zasebnih strank, ki niso iztrljiv. Mestni uradi so zahtevali naknadni kredit v znesku 80.000 Din za kurivo. Na predlog g. Kozamernika pa je bil ta znesek znižan na 40.000 Din. Pri tej točki je g. Likar predlagal, naj bi se ukinilo popoldansko uradovanje na magistratu, ki po govornikovem mnenju nima smisla. Župan dr. Adlešič je na to odgovoril, da je občina dolžna akte reševati v petnajstih dnevih in da je še sedaj ogromno zaostanka na mestnem magistratu. Popoldansko uradovanje je torej nujno potrebno. Mestni gradbeni urad je prošil za dovoljenje, da bi smel uporabiti 10% prihranek, kakor ga je zahtevala svojačasna županova okrožnica. Poročevalec je ugotovil, da je mestni gradbeni urad že ponovno prekršil navodila te okrožnice in je predlagal, naj bi župan nastopil proti kršiteljem. Župan je odvrnil, da se je to že zgodilo. Mestni socialni urad je prošil, da bi smel uporabiti 10% prihranek kreditov v znesku 300.000 Din in 10% prihranek pri mestnem zavetišču za onemogle pri nabavi kuriva. Ker so potrebe socialnega urada izredno velike, je občinski svet soglasno odobril, da sme socialni urad ta prihranek uporabiti.

Zanimivo je bilo poročilo finančnega odseka o pritožbi Pokojniškega zavoda, ki je pri upravnem sodišču dosegel, da se za njegove hiše ne pobira več gostastina. Pokojniški zavod je s tem pridobil 49.610 Din letne davčine, ki jo mora mestna občina odpisati iz svojih dohodkov. Enako bo odpisala tudi prirastkarino Filipini Koslerjevi v znesku 12.000 Din.

Banovinski uslužbenci grade stanovanjsko hišo.

Prof. Dermastia je poročal o ponudbi Pokojniškega in podpornega sklada banovinskih uslužbencev, ki hočejo kupiti in takoj plačati 2700 kv. metrov veliko parcelo na vogalu Jegličeve ceste in Bohoričeve ulice in tam zgraditi veliko trinadstropno stanovanjsko hišo v obliki podkve, ki bo približno iste velikosti in oblike, kakor je sedanja mestna hiša na Jegličevi cesti. Ta parcela obremenjuje sedaj Mestni pogrebni zavod z anuitetami, obrestmi in dajatvami za letno 50.000 Din. Banovinski nameščenci pa ponujajo 300 Din za kv. meter in še 20.000 Din za nizko stavbo na tem svetu. Na predlog finančnega odseka je občinski svet pooblastil župana dr. Adlešiča, da vodi nadaljnja pogajanja z banovinskimi nameščenci.

Poročilo gradbenega odbora

Je podal mesto odsotnega dr. Steleta podnačelnik dr. Azman. Odoben je bil predlog odseka, da se dovoli Josipu Sirku parcelacijo njegovega ozemlja v poljanskem okraju.

Peter Kosler in tovariši so prošili za parcelacijo posestva Cekinov grad. To posestvo pa je pod zaščito ter se ne bi smelo zadržati. Lastniki so se pritožili tudi na banovinsko upravo in bi bili končno pripravljene opustiti pritožbo, če bi jim mestna občina dovolila zaizdati vsaj 35 do 40 metrov široki pas ob drevoredu in cestah. Mestni gradbeni odbor je proučil vse pogoje, zlasti je vpošteval načrt univerze, da tu zgradi svoje glavno poslopje, zato je predlagal, naj se prošnja Koslerja in tovarišev odkloni. Soglasno sprejeto.

Resolucija za ljubljansko univerzo.

K tej točki je prof. Osana predlagal naslednjo resolucijo, ki je bila z živahnim odobravanjem soglasno sprejeta:

Ker univerza kralja Aleksandra v Ljubljani od svojega začetka v letu 1919 do današnjega dne samo gostuje v banovinskih prostorih in nima zato uobene možnosti, da bi se kot najvišji in najpotrebnejši slovenski znanstveni zavod mogla svojem kulturnemu namenu primerno razviti, na drugi strani pa se je že od vsega začetka posestvo Koslerjevih dedičev »Cekinov grad« smatralo in se še vedno smatra za primerno zemljišče, kjer bi se mogla univerza razmahniti, poziva mestni svet ljubljanski, naj bi kraljevska vlada, ki je nedavno belgajski univerzi zagotovila obširen kompleks zemljišč, to v mestu Ljubljani samem edino še primerno posestvo za univerzo kralja Aleksandra v Ljubljani kupila in za to potrebni znesek vstavi v proračun za leto 1937/38.

Poročilo kulturnega odbora

Je podal namesto odsotnega načelnika dr. Steleta prof. Kranjec. Poročilo je podprl tudi inspektor Wester, nakar je bilo soglasno sprejeto. Poročilo objavljamo v celoti na tretji strani.

Poročilo obrtno-industrijskega odbora

Je podal gosp. Miroslav Zupan. Na predlog odseka je občinski svet dovolil naslednje gostilniške koncesije: Juliji Flarjancičevi se dovoli prenos gostilne v Dravlj 51, enako se ugotovi prenos gostilne Tereziji Goljarjevi iz Dravlj 51 v Zapuže 21. Dovolj se gostilna Jožetu Oražmu v Predovčih ulici 5, Milanu Prijčiču bufet na Tyrševi cesti 34, gostilna Francu Svetlu v Kolodvorski ulici 6, gostilna Ani Sketovi v Aljaževi ulici 1, Juliji Novakovi na Poljanski cesti 55, Mariji Zalarjevi na Tržaški cesti 4 in Mariji Knifčičevi v Gradski ulici 10.

Večja debata se je razvila ob prošnji Frančiške Kajfeževe, ki je želela, da bi se njen bufet v palači

»Orafike« spremenil v gostilno. Za gostilniško koncesijo Kajfeževi se je v daljšem govoru zavzemal dr. Bohinjec in za njim inspektor Wester. Načelnik gosp. Zupan in župan dr. Adlešič pa sta naglašala, da tu ne pridejo v poštev socialne razmere, ker ima Kajfeževa družina gostilno in prenočišče v Florjanski ulici. Z veliko večino glasov je bila koncesija Kajfeževi odklonjena.

Poročilo personalno-pravnega odbora

Je podal načelnik gosp. Avgust Novak. Med temi poročili je zanimiva točka, da je občinski svet odklonil zagotovilo sprejema v občinsko zvezo češko-slovaškemu državljanu in ravnatelju Strojnih tovarn in livarn ing. Vavlatu Vieweghu. V zdravstveni odbor mestnega sveta je bil na predlog odseka ponovno izvoljen še dr. Jože Bohinjec. Ustanovljen je bil olepševalni odbor, ki bo sodeloval s prof. Plečnikom in kateremu bo podrejena mestna vrtnarja. Ta odbor bo podoben turističnemu odboru. Vanj so izvoljeni dr. Stele, arh. Tomažič, polkovnik Andrejka, Bahnik in inspektor Wester.

Občinski svetnik Cerne iz Zgornje Siske je interpeliral župana zaradi prevzema omrežja Električne zadruge, ki da še ni bil izvršen. Župan je ugovarjal, da je bila vloženja proti temu neka pritožba na banskou upravu, ki zadevo še preiskuje, in zato ni moglo priti še do prevzema.

Ljubljana dobi mrtvaško vežo

Nujen predlog je nato vložil g. obč. sv. Sušnik, ki je poročal o pogajanjih za nakup sveta, potrebnega za mrtvaško vežo oziroma Vrt vseh svetnikov v Ljubljani. O tem vrtu smo poročali že v večerjši številki. Medtem, ko je gradbeni urad naletel na nerazumevanje, so posredovali pri posestnikih zemljišč, ki pridejo v poštev, zastopniki župana, to je obč. svetniki prof. Horvat, inž. Majec in Sušnik. Medtem ko so bile cene poprej 100 do 150 Din za kv. meter, se je sedaj dosegla ugodna cena, tako da bodo posestniki odstopili za mrtvaški vrt 5268 kv. metrov za ceno 274.665 Din ali po 46 dinarjev za kv. meter povprečno. Predlog odseka je bil nato soglasno sprejet.

Župan dr. Adlešič je izrekel zahvalo posredovalcem iz vrt obč. sveta ter naglašal, da je zgradba mrtvaške veže že zagotovljena s kreditom 2 milijonov Din, ki ga bo dovolil SUZOR v Zagrebu mestni občini. V kratkem bo mrtvaški vrt torej realiziran.

Samostojni predlogi.

Obč. sv. Musar je vložil samostojen predlog, naj bi se razpisala vsa prazna stanovanja v šentpetrski vojašnici in v mestnih hišah. Župan dr. Adlešič je odgovoril, da je določenih osem sob v šentpetrski vojašnici za čestno nadzorstvo, ki ni moglo doseči izhajati s svojimi prostori na magistratu. Nekateri prostori so bili oddani nujno potrebnemu institutu proti raku, o katerega delu bo javnost kmalu še več ališala, dalje mestni odgonski postaji, ki bo imela v bodoče prostore poleg policijskih ječ. Odpovedani so prostori Vajeniškemu domu (Rebekovemu, op. ur.) ter bo v tej sobi nastanjena sedaj policijska stražnica, za katero je dole občina plačevala 56.000 Din letno v zasebni hiši. Ta znesek bo mestni občini v bodoče prihranjen.

Župan je nadalje prečital dva samostojna predloga obč. svet. Musarja glede regulacije Korytkove ulice ter ureditve Mezanke in Poljanske ceste. Obč. svet. Jarc in Pavlin sta predlagala graditev mostu čez Ljubljanič med Barjem in Trnovim. Čez Gradaščev v Vipavski ulici in pa zgradbo perišča v Malem grabnu. Pavlin je tudi predlagal ureditev vprašanja prodaje ameti. Vse te predloge je župan odkazal gradbenemu odseku.

Prof. Horvat je ob tej priliki naglašal, da mestna občina stori pač toliko, kolikor zmore s proračunskimi sredstvi, da pa ti predlogi obremenjujejo delo gradbenega odbora, ker zaradi pomanjkanja sredstev zaenkrat niso izvedljivi. Isto misel je poudaril tudi župan dr. Adlešič, ki je omenjal, da bi moral biti proračun vsaj za 20 milijonov dinarjev višji, da bi bilo možno ustreči najbolj nujnim gradbenim potrebam Ljubljane.

Javna seja je bila nato zaključena, nakar je sledila tajna seja, ki pa je obravnavala manj važne predloge.

Politične vesti — domače in tuje

Minister Spaho o Pragi

Praga, 12. februarja. AA. ČTK: Plošč o bivanju jugoslovanskega prometnega ministra dr. Spaha v Pragi izjavljajo češkoslovaški listi, da ima to bivanje veliko večji pomen kot pa samo strokovni. Tekom svojega bivanja je spoznal tehnično plat ureditve motornih železnic v CSR in to na normalnih in ozkih tirih. Posebno se je zanimal za promet tovornih voz s pnevmatičnimi zavorami, ki so konstruirane po patentu jugoslovanskega inženirja Božiča in ki se v CSR doslej še niso uporabljale. V Pragi in v Plzinu se je dr. Spaho udeležil poskusnih voženj s takimi vozovi s temi zavorami in poskusi so pokazali elijneusphe. Češkoslovaške železnice bodo s temi vozovi prihranile letno več 60 milijonov kron. Javno je, da je jugoslovanski prometni minister obiskal tudi vse kovinske tovarne, ki delajo za železnice, posebno pa tovarno Tatro v Koprivnici in topilnice v Vitkovcih. Ustavil se je tudi v škodovih tovarnah v Plzinu. Češkoslovaški prometni minister Behine, ki je bolan, je dostavil jugoslovanskemu tovarišu več višjih uradnikov prometnega ministarstva, ki so ga spremljali pri vseh teh obiskih. Z dr. Spahom je izmenjal brzojavne pozdrave. Dr. Spaho je obiskal tudi slovensko knjižnico v zunanjem ministertvu in se posebno zanimal za jugoslovanski oddelke te knjižnice. Bil je na več manifestacijah jugoslovansko-češkoslovaške lige in sploh ga je javno mnenje v CSR in obdruštvo povsod živahno pozdravljalo.

Belgrad, 12. februarja. AA. Z davišnjim brzim vlakom iz Subotice sta se vrnila ob 7.03 iz Prage v Belgrad prometni minister dr. Mehmed Spaho in generalni ravnatelj državnih železnic inž. Dimitrije Naumović.

Parlamentarno delo

Belgrad, 12. febr. m. Jutri dopoldne ob 9 bo imel sejo finančni odbor ter bo pretresal predloge finančnega zakona. Tekom jutrišnjega dne bo finančni odbor dokončal svoje delo ter bo določil poročevalce večine in manjšine za plenum narodne skupščine. Poročevalca večine bosta Časlav Nikitović in dr. Kuce, poročevalca manjšine še ni določen. Poslanski amandament bo finančni odbor pretresal med proračunsko debato v plenumu narodne skupščine.

Plenum narodne skupščine se bo sestel v torek 16. t. m. ob 10 dopoldne. Na dnevnem redu so tri mednarodne konvencije in to splošna poštna konvencija, konvencija o pomoči med Jugoslavijo in Anglijo in konvencija o pomoči med Jugoslavijo in Belgijo. Finančni odbor bo pretresal proračunski predlog finančnega odbora. Po izjavi poslancev bo proračunska debata v načelu prišla pri skupščini v sredo 17. t. m. v torek 16. t. m. bo imel popoldne sejo tudi odbor za pretres uredbe o prehrani pasivnih krajev, ki jo je izdal minister Cvetković. Odbor za pretresanje zakonskega osnutka in prekrških, ki ga je izdelalo notranje ministertvo, bo pa imel sejo 17. t. m. ob 4 popoldne.

Obletnica papeževskega kronanja

Vatikan, 12. februarja. b. Danes na obletnico kronanja papeža Pija XI. je bila sveta maša, ki ji je prisostvovalo nad 30 kardinalov. Mašo je daroval nadškof Bologne. Udeležili so se je tudi sorodniki ev. očeta, diplomatski zbor, malteški vitezi in vatikanska aristokracija. Papež je prisostvoval službi božji v posebnem naslonjaču. Nato je sprejel v dvorani za audience nekaj kardinalov, ki so čestitali ev. očetu k obletnici kronanja in izboljšanju njegovega zdravja.

Sprejem pri nunciju

Belgrad, 12. febr. m. Na današnji dan ob priliki obletnice kronanja sv. očeta se je dopoldne pod vodstvom belgajskega nadškofa dr. Ujčića poklonilo tukajšnja belgajška, zemunska in pančevska duhovščina ter predstavniki katoliških organizacij papeškemu nunciju Pellegrinetiju. Ob tej priliki je imel belgajski nadškof zelo lep govor, v katerem je očrtal lik sedanjega ev. očeta kot

duhovnika, znanstvenika in vrhovnega poglavarja katoliške cerkve. Prikazal je njegovo ogromno delovanje v vsej področnosti. Med drugim je dejal, da je ob priliki svojega bivanja v Rimu sv. očetu tudi sporočil, kako verniki v Jugoslaviji molijo za njegovo ozdravljenje. Sv. oče je ob tej priliki vidno ginjen s tihim in božnim glasom odvrnil dr. Ujčiću, da tudi on molja za Jugoslavijo. Za lep govor se je dr. Ujčiću zahvalil apostolski nuncij Pellegrineti. Nuncij se je nato z vsemi navzočimi delj časa razgovarjal. Popoldne je bil v salonu nunciature velik sprejem, katerega so se udeležili skoraj vsi diplomatski zastopniki na našem dvoru. Od kraljevske vlade je bil sprejet tudi minister brez portfelja dr. Krek in minister Vrbanič. Navzoč je bil tudi belgajski nadškof dr. Ujčić s šefom protokola zunanjega ministertva, novo imenovani jugoslovanski poslanik pri Vatikanu Zorco Mirošević ter številni zastopniki raznih katoliških organizacij. Sprejem je trajal od 5. do 7.

Senator Ploj izstopil iz JNS

Maribor, 12. februarja. Danes se je po Mariboru razširila vest, da je podpredsednik senata dr. Miroslav Ploj izstopil iz JNS. Kakor smo izvedeli, je senator dr. Ploj, ki se trenutno mudi v Mariboru, danes to vest nekaterim svojim prijateljem potrdil.

Kaj je resnica

Sarajevo, 12. febr. m. Zadnja številka »Katoliškega tednika« objavlja članek, v katerem temeljito zavrača in dokazuje neupravičenost napadov enega dela časopisa, ki trdi, da se katoliški episkopat v svojem zadnjem pastirskem listu zavzema za fašistično ureditev države. Članek poudarja, da so v pastirskem listu podani samo principi katoliške cerkve v odnosu do raznih socialnih in gospodarskih vprašanj. Katoliška cerkev se ne identitificira z nobenim sistemom.

Vilder konterira

Belgrad, 12. febr. m. Venceclav Vilder, prvak širše samostojne demokratske stranke, ki je tu že par dni, se je sestel s tukajšnjimi opozicijonci. Po sestanku je z dr. Kostičem obiskal ministra dr. Kreka v njegovem kabinetu.

Nov direktor Hrvatske banke

Zagreb, 12. febr. b. Na seji ravnateljskega sveta Hrvatske banke je podal ostavko sedanjí direktor Pavle Barkas, ki se hoče posvetiti drugim poslom. Istočasno je bil imenovan za ravnatelja S. Neumann, dosedanjí član ravnateljstva, podružnice Banke Commerciale Italiana v Trstu, ki je latki državljani. Z njim bo še naprej sodeloval sedanjí podravnatelj Schlossberger.

Poplave

Belgrad, 12. febr. m. Iz Kragujevca poročajo, da se je radi deževja razlila reka Gruža in poplavlila več vasi in obširna polja. O velikih poplavih poročajo tudi iz Belja, kjer je Korasica, ki izvira na Madžarskem, razrušila nasipe in poplavlila obširne komplekse. V nevarnosti je tudi tovarna sladkorja.

Smačarske tekme

Chamonix, 12. febr. b. Davi se je pričelo svetovno smačarsko tekmovanje s štafeto 4x10 km. V prvi etapi so sodelovali Italijani, Čehoslovaki, Finci, Francozi, Jugoslovani, Švedi, Norvežani in Švicarji. Borba je bila zelo napeta in živahna in se skozi vodili Švedi. Za njimi so šli Norvežani, tretji Finci, nato pa se je razvil hud dvoboj med Norvežani in Finci, ki so ga prvi odločili v svojo korist. Izšli so sledeči: 1. Norvežani 3:6.7, 2. Finci 3:7.4, 3. Italijani 3:8.48, 4. Švedi 3:10.25, 5. Čehoslovaki 3:13.50, 6. Švicarji 3:16.56, 7. Jugoslovani 3:26.5, 8. Francozi 3:28.10.

Belgrad, 12. febr. m. Ministra za vojno in mornarico zastopa na smačarskem zletu v Sarajevu divizijski general Svetislav Džukić, ki bo zmagovalcem tudi razdelil določene nagrade.

Osebnosti

Belgrad, 12. febr. m. Za načelnika poštnege odseka v poštne ministertvu je postavljen Ivan Sarić, višji svetnik v stem ministertvu.

Belgrad, 12. febr. Povišani so: za podgozdarja 1. razr. 7. skup. gozdne uprave na Bledu Vencslav Nanzlovski, doslej 8. skup.; za gozdarskega pristava 7. skup. gozdnega ravn. v Ljubljani inž. Ivan Juvan, doslej 8. skup.; za višjega gozdnega pristava 7. skup. gozdne uprave v Drvaru inž. Rudolf Krpan, doslej 8. skup.

Odpor proti brezbožništvu v Mehiki

Mexico, 12. februarja. AA. Hava: V Orizi pri Veracruzu se položaj zaradi vprašanja otvoritve cerkva zelo posužuje. Prebivalstvo zahteva, da naj cerkve ostanejo odprte, oblasti pa hočejo cerkve zapreti. Prebivalstvo demonstrira za svoje zahteve pred očmi armade in zvonj z vsemi zvonomi in streli z možnarji. Cete ne posegajo v demonstracije.

Nato je ogromna množica odšla pred guvernerjevo palačo, ki je ravno razpravljala o položaju e poveljnikom posadke. Guverner je sprejel delegacijo in ji izjavil, da vprašanje cerkva ni odvisno od njega, ampak od finančnega ministra centralne vlade. V Villa Derio so katoličani s silo preprečili oblastem, da bi zaprle cerkve, ki so jih oni s silo odprli.

Windsorski vojvoda

bo pisal knjige

Pariz, 12. februarja. AA. (Stefani) Neki intimni prijatelj vojvode Windsorskega je na vojni čez Pariz izjavil, da vojvoda ni posvetil nikake pozornosti upiranju britanskih parlamentarnih krogov proti izglasovanju njegove civilne liste, ker se misli posvetiti književnemu delovanju, ki mu bo po njegovi sodbi mnogo prineslo. Neki ameriški izdajatelj je bil vojvodi že ponudil milijon dolarjev, če napiše spomine in zgodovino angleških dinastij, posebno dinastije Windsorov.

Drobne vesti

London, 12. febr. AA. (Havas.) Kraljica Mary je včeraj popoldne obiskala Nj. Vel. jugoslovansko kraljico Marijo.

Rim, 12. febr. AA. Stefani: Rimski krogi nič ne potrjujejo vesti, da bi grof Ciano kmalu odpotoval v inozemstvo.

Rim, 12. febr. AA. (Havas.) Vojvodinja Piemontska je rodila sina.

Varšava, 12. febr. AA. (DNB) V neki vasi blizu Stanislavova je neki vaščan ubil s samokresom skozi okno sedem oseb iz osebnege masčevanja. Morilec si je nato hotel še sam vzeti življenje.

Velikanski oboroževalni program Anglije

London, 12. febr. Državni zakladnik Neville Chamberlain je danes v spodnji zbornici napovedal izdatke za angleško oboroževanje in sicer v višini 400 milijonov funtov (95 milijard dinarjev), ki jih bo treba kriti ali z oboroževalnim posojilom, ali iz vsote, ki je določena za kritje visočih dolgov. Najbrže bo pa razpisano novo posojilo, ki bi ga država vrnila v dobi 30 let.

Voditelj delavske stranke major Attlee je označil predlog državnega zakladnika kot jako resen. Svoje dni je delavska stranka zahtevala posojilo 100 milijonov funtov za vzdrževanje nezaposlenih, pa je predlog bil označen kot državni bankrot. Zaradi tega mora staviti vprašanje, če se zbornica zaveda vse obsebnosti vladnega predloga. Vladni predlog je za mirne čase brez primere. Attlee je prošil tudi za informacije o resničnem političnem položaju v svetu.

Ministrski predsednik Baldwin je nato vstal in izjavil, da mu izprpno ne more odgovoriti. Dostavil pa je, da bo to storil pri predstoječi debati. H koncu je Attlee še enkrat izjavil, da vladnega predloga, ki je sredi miru vojnega značaja, ni mogoče vzeti na znanje drugače, kakor da bo zbornica početna do vseh podrobnosti, zakaj so tolihi oboroževalni izdatki potrebni. Debata o tem se bo pričela 17. februarja.

Kaj pravi angleški tish

London, 12. februarja. AA. (DNB) Londonski davišnji tisk se obširno bavi z vladno namero, da

razpiše posojilo 400 milijonov funtov za narodno obrambo. »Daily Telegraph« je zelo presenečen, predvsem zaradi višine posojila. List pravi, da so mislili, da bo najeto notranje posojilo 250 milijonov funtov, ne pa več. Zaradi najete novega posojila bo neobhodno potrebno znatno povišati davke. Dalje pravi list, da bodo izdatki za oboroževanje znašali prihodnje finančno leto okoli 170 milijonov funtov. Če ta znesek pomnožimo s 5 in mu dodamo še 600 milijonov funtov posojila, dobimo, da bo izvršitev oboroževalnega programa v dobi pet let stala 1200 milijonov funtov. — Podobno pišejo tudi delavski listi. Konservativni listi pa vladni program odobravajo in »Daily Mail« celo meni, da je 400 milijonov funtov, kolikor misli vlada razpisati posojila, kvečjemu premalo. Vlada bi bila morala imeti pogum in razpisati posojilo ene milijarde funtov.

Kaj meni Hoare

London, 12. februarja. AA. (Havas.) Sir Samuel Hoare je imel včeraj v konservativnem klubu v Birminghamu govor, v katerem je utemeljeval oboroževanje Velike Britanije. Po njegovih besedah bi bil svetovni mir še danes na dobi trdnosti nogah, če bi bila Velika Britanija ohranila nekdanjo absolutno nadvlado na morju, ki jo je imela vse 19. stoletje in če bi bila ob pravem času razvila svoje letalstvo na tisto višino, ki bi bila v skladu z močjo njene mornarice.

Halifax pa je angleško politiko razložil takole: 1. Anglija je sprejela od Francije pooblastilo, da lahko uredi zapadnoevropske probleme, vendar ne brez Francije.

2. V celoti se morajo razrešiti vsi evropski problemi, posebno pa razmerje med Nemčijo in Češkoslovaško.

3. Nemčija se lahko pogaja za kolonije samo v zvezi z obravnavanjem vseh drugih evropskih problemov.

4. Vsi problemi se morajo končno razrešiti v okviru Zveze narodov.

Vprašanje vrnitve kolonij Nemške zahteve - Angleški pogoji

Pariz, 12. februarja. c. Iz Londona poročajo, da razgovor med Ribentropom in lordom Halifaxom ni bil tako senzacionalen, kakor se je pričakoval. Razgovor med obema je trajal nad dve uri in pol. Ribentrop je stalno nemške vlade razložil takole: 1. Nemčija zahteva, da se ji prizna pravica do kolonij.

2. Nemčija hoče nekatere evropske probleme razrešiti naravnost z Anglijo.

3. Angleška vlada naj se sprijazni z izvedbo nemškega štiriletnega načrta.

4. Nemčija se ne more pogajati o razorožitvi.

Naše zdravstvo v ljubljanski bolnišnici

»Zahtevamo novo« moderno bolnišnico! Že nekaj let čujemo ta klic, ki postaja vedno glasnejši. Čitamo številke sprejemov in operacij, ki naraščajo od leta do leta. Pojavijo se akcije, ki nam v besedi in sliki kažejo obupno stisko na vseh oddelkih. Poliklinici in nepoklicani dajejo izjave, arhitekti snujejo veličastne zgradbe, akademska mladina bučno manifestira: »Dajte nam novo bolnišnico!«

Ce vprašamo, zakaj je ljubljanska bolnišnica postala v zadnjem času tako silno prenapolnjena, nam odgovore, da je življenjska raven našega naroda padla tako nizko, da ne zmore več privatnega zdravljenja in da se zato v tako velikem številu poslužuje javne bolnišnice. Gotovo je na tem precej resnice, vendar pa so še drugi vzroki, ki segajo vse globlje.

Klic po novi, večji bolnišnici je namreč vidno znamenje, da je zašlo vse naše zdravstvo v težko krizo. Naša zdravstvena služba izven bolnišnice je skoraj docela odpovedala. Imamo zakon o socialnem zavarovanju delavcev, imamo nešteto obveznih in neobveznih bolniških blagajin, ki rastejo v teh časih kot gobe po dežju. Saj že nimate v mestih človeka, da ne bi bil zavarovan pri kakšni bolniški blagajni. Člani cenijo blagajne predvsem radi hranarine za čas bolezni in radi brezplačne oskrbe v bolnišnici — prav malo, ali pa nič zaradi zdravljenja po blagajniških zdravnikih. To slišimo vsak dan!

Bolniške blagajne so zdravnikom vzele svobodo, ponižale so jih za uradnike. Pičlo jim merijo zaslužek, z delom jih obremenjujejo, kolikor morejo. Sistem stalnih plač in pavšalov ubija slehernemu zdravniku veselje do dela, ubija vsako individualno zdravljenje. Zdravniki bolniških blagajin ne morejo vršiti svoje službe, kot so jo svojčas hašni zdravniki, ker so vse preveč obremenjeni. Nujno sledi, da pošiljajo vse slučaje, ki bi jim povročili ogromno posla, pa nič več zaslužka iz domače nege — v bolnišnico. Kaj so v prejšnjih časih zdravniki vse obdržali in zdravili doma, kolikokrat so obiskovali bolnike! Danes je blagajniški zdravnik prisiljen, da bolnika obišče in mu napiše nakaznico za bolnišnico. Čim več bo zavarovancev, čim slabše bo razmerje raznih blagajin do zdravnikov, tem večji bo naval na bolnišnice. Komaj bomo sproti zidali in širili oddelke, če bo šlo tako naprej. Tu je treba temeljite reforme. Ponižana in razžaljena osebnost zdravnika se masčuje prav tako, kot če zdravnik pozabi glavno pravilo svojega poklica, namreč da z ljubeznijo pomaga bolniku.

Zdaj je čista v bolniških blagajnah nezadovoljna, razočarana oba: zdravnik in zavarovavec. Mesto zaupanja, je veče trdo okovje zakona. To je nekaj nenaravnega! Le kje je tisti, še skoraj pozabljeni »hišni zdravnik«, ki je bil noč in dan z vsem srcem pri svojih bolnikih, ki je poskušal vse, preden jih je dal iz rok. Bil je gospod, umrl je pa prav tako reven kot bodo naši blagajniški zdravniki. Ni zdravljenja brez zaupanja in ljubezni.

Zdi se mi, da bi bilo manj stiske v bolnišnici, če bi se strože izbirali bolniki. So različna mnenja, kaj se da z operacijami doseči pri nekaterih boleznih. Vem, da so bili mnogi bolniki ne le enkrat, ampak celo večkrat operirani v trebuhu. Pa zabavljajo, da imajo iste težave kot pred operacijo. Nehote se mi pojavlja sum, da se preveč operira. Mi vsi, ki smo rasli in študirali v tem materialističnem času, se vse preveč ukvarjamo z bolnimi organi, ne pa z bolnim organizmom. Zabudimo se vsak v svojo stroko in ne vidimo človeka. Mnogo več je bolnikov z živčnimi in duševnimi okvarami kot z organskimi in te je težko zdraviti z noži in škarijami. Za operacije bo treba strožjih indikacij, lažji slučaj naj se zavrnejo v ambulante in v domačo oskrbo. Opažamo, da razveseljivo raste število ozdravljenih kljub stiski v bolnišnici. Ne zato, ker so zdravniki boljši, ali ker je znanost napredovala, ampak zato, ker se že vse od kraja sprema.

Cepprav se nam posreči z pametnimi reformami razbremeniti bolnišnico, utegne biti le še premajhna. Temu pa ne bomo odpomogli na ta način, kot se zdaj tako glasno, pa malo premišljeno propagira, da se naj zgradi nova, velika, moderna bolnišnica, stara pa naj se prepusti svoji usodi. Za to bi bilo treba ogromnih sredstev, ki jih bomo težko dobili.

Ljubljanska bolnišnica ni najmodernejša, ne po znanosti, ne po notranosti. Ne more se meriti z ogromnimi, razkošno opremljenimi bolnišnicami kje drugod, ni pa zopet tako zastarela, ali celo nehijska, kot se razglasa. Dobre bolnišnice nam končno ne bodo ustvarili arhitekti z zgradbami, niti tovarne z opremo, dobro bolnišnico nam bo ustvarilo znanje, poštenost in idealizem zdravnikov. Če bomo imeli vse, ljubezni pa ne, ne bomo imeli ničesar!

Ne razumem, zakaj bi bilo najbolje, če prav našo zdravstveno službo centraliziramo v Ljubljano. Ali ne bi bilo koristnejše za ljudstvo in zdravnike, da zanesemo zdravniško pomoč na de-

želo. Zakaj ne bi preuredili že obstoječe podeželske bolnišnice ter jih, kjer bi bilo potrebno, še ustanovili. Zadostuje, da imajo najvažnejše oddelke: kirurškega, porodniškega in internega. Manjše, tipične operacije bi se lahko izvršile tam. Mnogo prednosti imajo takšni manjši zavodi za bolnike, pa tudi za zdravnike. Bolniki ostanejo v svojem okolju, dragi, večkrat nevarni prevozi odpadajo, zdravnik jih ima bližje in jih zato še dalje zdravi. Je torej delokrog zdravnika ves drugačen, širši, hvaležnejši kot v velikem zavodu, kjer si eden drugemu stopa na prste ter se njegova osebnost zgubi pod nekim varuštvom, kar ni vselej dobro.

Tako bi bila ljubljanska bolnišnica docela razbremenjena, dalo bi se spet dihati in delati. Ostala nam bi kot centralni zavod za vse težje in zanimive slučaje. Kar je potrebno, naj se preuredi, modernizira, poveča. Imela bo še vse ugodnejše predpogoje, da se razvije v kliniko, s čimer bi bila medicinska fakulteta popolna. To pa ni le srčna želja vseh Slovencev, ampak je že od nekdaj naša upravičena, odločna zahteva.

Načela za novo imenovanje ulic v Ljubljani

Predlog kulturnega odseka na občinski seji dne 12. februarja 1937

Razlikujejo naj se trije pasovi: 1. staro mesto; 2. novo mesto; 3. periferija. Staro mesto je oni del mesta, ki je bil nekoč obdan z obzidjem, s svojo ožjo okolico in glavnimi vanje se stekajočimi komunikacijami. Novo mesto obsega izven tega jedra vse ozemlje Ljubljane do zadnje razširitve v veliko Ljubljano. Periferija se krije z novopriključenimi bivšimi okolinskimi občinami.

Načela imenovanja ulic v teh treh pasovih morajo biti nujno različna.

Za staro mesto naj velja kot prvo načelo, načelo ohranjanja starih imen, kar tvori »harmonično enoto z zgodovinsko zunanostjo« (Baš) in ker so dragoceni zgodovinski in jezikovni spomeniki, ki jih zato ne kaže uničevati, kakor tudi drugih spomenikov ne uničujemo (Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu).

Posebne razmere v ljubljanskem starem mestu in njegovi nomenklaturi so posledica dolgotrajnih, za Slovence kot narod častnih bojev za slovenski značaj ponemčene mestne zunanosti, kar se je javljalo posebno v uličnih napisih, in je tako vsa ljubljanska nomenklatura od Fr. Levstika do borbene akcije Ivana Hribarja več ali manj do 1909 smatrala za zgodovinski spomenik (Vl. Fabjančič), čeprav je narodna gorečnost včasih segla preko spomeniške obzirnice meje. Zato prihaja glede starega mesta v Ljubljani danes nedvomno v poštev tudi načelo: »Stara imena, ki so bila šele v novejši dobi odstranjena, naj se zopet dvignejo do čisti in veljavne (J. Rus po Kunstwartu). Potreba revizije imenovanja ulic in trgov tudi v starem mestu je torej nedvomno dana. Postopati pa bo treba individualno in v vsakem primeru najprej ugotoviti, »koliko si je kako novejša ime pridobilo zgodovinske veljave, da sme zahtevati varstvo« in kje je potreba, da se odstranjen stara imena ožive v prvotni obliki (J. Rus po Kunstwartu). Za bodočnost mora glede starega mesta obveljati načelo, da zgodovinskih ulic ni mogoče imenovati z imeni zaslužnih oseb iz novejših zgodovine.

V novem mestu je treba deloma razlikovati med bivšimi predmestnimi naselbinami in resničnimi novimi, na novih tlorisnih osnovah nastalimi deli mesta. Glede prvih veljajo deloma zgodovinska načela, ker je njihova star nomenklatura logično dopolnilo ene v starem mestu. Iz čisto praktičnih vidikov bomo ugotovili predvsem tudi med prebivalci že ukoreninjena spontano nastala imena, dalje važnejša, posebno zgodovinsko pričevalna katalna in zemljepisna imena, v tretji vrsti pa ne bomo prezirali imenovanj po glavnih komunikacijah z okolico ali po važnih poslopih, kakor so kolodvor, univerza, cerkve, pomembna šolska polovja, gledališča, muzeji in podobno, ker so taka imena za tuje zelo nazorna in olajšujejo orientacijo (Konservatorski urad v Splitu). V veliki meri pa se bo lahko v novem mestu že razmahnilo emotivno imenovanje po čisto novih, po utemeljenih vidikih izbranih, za mesto, narod ali kulturo zaslužnih oseb, zgodovinsko pomembnih dogodkih in krajev. Načelo pa naj bo, da dobi tudi nova Ljubljana kot kulturno središče Slovencev in kot upravno središče jugoslovanske banovine eno telo in ena duša tudi po svojih imenih, torej po licu svoje sodobnosti to, kar nam je stara kot zgodovinski pojav. Zato naj bo pri izbiri na prvem mestu zakladnica z Ljubljano zgodovinsko zvezanimi imeni, na drugem vsa slovensko pomembna imena, na

Velik požar v Šmartnem pri Litiji

Na pustni torek zvečer, ko se je šmarska vas veselila in končala kurentovanje po nabitosti polnih šmarskih gostilnih, je okrog pol 11 izbruhnil požar na kozolcu-trojniku tovarnarja usnja gosp. Pavla KSnafliča. Ker so bili gasilci po večini še pokoncu, so takoj odrinili s svojo bencinsko motoriko na lice požara. Tovarnar g. Knaflič je lani svoj kozolec za tovarno podaljšal in razširil, kar ga je stalo nad 150.000 din. V zadnjem času pa je prejel g. Knaflič že več grozljivih pism, v katerih neznan pisec grozi na vse načine. Zato je upravičena domneva, da je bil požar na kozolcu, ki je eden največjih v okolici, podtaknjen od zlobne, masčevalne roke. Kozolec je namreč pričel goreti v sredini, kjer je shranjeno seno. Vsi znaki kažejo, da je požigalec prejel ta del kozolca polil s petrolejem. Vrli šmarski gasilci so v kratkem času ogenj lokalizirali na sredino kozolca, ki je seveda pogorel, kakor tudi v njem shranjena brana ter vse seno. Gasilci so ostali na mestu požara celo noč do 10 dopoldne, ko je bil ogenj popolnoma pogasjen. Škoda, ki je cenjena na 30.000 din, je krita z zavarovalnino. Orožniki pridno preiskujejo, da bi izsledili zločinkega požigalca.

Napredek kanalizacije v Ljubljani

Prvi pogoj za ugled zdravega mesta je poleg dobre pitne vode in elektrike tudi primerna kanalizacija. Češkoslovaški zakon o mestih gre celo tako daleč, da ne priznava naslova mesta nobenemu še tako velikemu kraju, ki nima izvedene kanalizacije. Ljubljana ima k sreči v sredini mesta dobro in gosto mrežo kanalov, pač pa stopa sedaj zaradi inkorporacije pred nova vprašanja, ki se bodo morala čim prej rešiti.

Ob koncu leta 1935 je Ljubljana imela skupno 67.329 metrov kanalov. Lani je bilo na novo zgrajenih 2650 m kanalov, tako da ima Ljubljana sedaj 69.979 m kanalov v sredini mesta, ako pa prištejemo še kanale priključenih občin, ima Ljubljana sedaj 85.200 m kanalov. Lani je bilo na novo priključenih na kanalizacijo 163 hiš.

Mestna občina je lani sklenila, da se izvede kanalizacija zamočvirjenega ozemlja v Zgornji in Spodnji Šiški pod šišenskim hribom. Potrebno pa bo tudi odpraviti občinska bajer na Galetovem posestvu in več nastajajočih vod in mlakuč, ki so postala zadnja leta leglo komarjev. To se sedaj že izvaja in ko bo dograjen kanal v Aleševčevi ulici, se bodo te vode odtekale. Izginila bo pač idila v Zgornji Šiški, ki jo opisuje v svojem življenjepisu Valentin Vodnik, pridobila pa bo Zgornja Šiška.

Velika potreba Ljubljane pa je, da bi se čim prej podaljšali zbiralni kanali ob Ljubljanci čez mejo Ljubljane, ker vse fekalije zaostajajo v Ljubljani in povzročajo smrad.

Prijet tat pisalnega stroja

Poročali smo že, da je bilo vlomljeno v omaro litijskega sodnika conte Marino Pavloviča ter mu je tat ukradel skoraj popolnoma nov pisalni stroj znamke CORONA in malo ponosen suknjič. — To se je zgodilo v mraku, ko že ni bilo nobenega v sodniških uradnih sobah. — Sum je takoj padel na dva bivaša jetnika, ki sta večkrat v pisarni pomagala oziroma čistila po sobah. Medtem pa so že orožniki na Jesenicah aretirali 28 letnega Prosenca Ivana, doma iz Zagorja, ki je prodajal nekemu jeseniškemu trgovcu pisalni stroj znamke CORONA, za katerega je zahteval 800 din. Ker se je trgovcu zdel prodajalec, ki je pisalni stroj ponujal za 800 din, vreden pa je bil najmanj 4000 din, sumljiv, ga je zadrževal v trgovini, medtem pa poslal po orožnike, ki so Prosenca aretirali. Orožnikom je Prosenec sveto zatrdil, da je stroj njegova last, medtem pa so bili brzojavno obveščeni litijski orožniki, ki so takoj poslali patroljo na Jesenice, ki je stroj takoj spoznala za last litijskega sodnika Pavloviča. Prosenca so s strojem vred opeljali v Litijo, kjer je pred sodnikom Pavlovičem končno le priznal tatvino stroja, pri tem se ja izgovarjal, da je potreboval denar za ženitev z nekim dekletom, ki je natakarcia na Jesenicah. Prosenec Ivan je svoječasno služil v naši vojski, kjer je napredoval v narednika. Radi nerednosti v vojaški službi je bil potem odpuščen, dela ni bil vaje, pa je zašel kaj kmalu na kriva pota, da je imel že dosti opravka s sodniškimi oblastmi. V jeseni je odsedel dvomesečni zapor na litiskem sodišču, kjer je pomagal v pisarni ter si tako takrat vse dobro ogledal.

Tatvine na sodišču pred senatom

Ljubljana, 12. febr.

Oženjeni, brezposelni, 37-letni Ivan Ježek, stanujoč v Sv. Jakobu ob Savi, je tip tatu iz navade, ki krade, kar mu pride pod roke. Že 5 let je presedel po raznih zaporih, večidel zaradi tatvin. Mali senat ga je sodil zaradi 4 primerov zločina odnosno prestopka tatvine.

Javna obtožba kronološko navaja Ježkové tatvinske čine. V začetku maja meseca lani je iz kopalnice splošne bolnišnice ukradel Francu Rovanu praznično obleko, spodnje hlače in nov robec v vrednosti 800 Din. To tatvino je Ježek pred senatom odločno tajil, češ da mu je bilo nemogoče kaj iz kopalnice odnesti. Obtožnica mu je dalje očitala, da je marca meseca lani ukradel posestniku Franu Zajcu v Podgorici 300 Din vredno dozo. Odločno je zanikal vsako krivdo. Iz te zadeve se je izmazal. V nadaljnji razpravi so prišle na dan tatvine, ki so bile izvršene lani julija meseca na okrožnem sodišču v Ljubljani. Ivanu Ježku je obtožnica naprtila, da je ukradel na preiskovalnem oddelku neki uradnici pisarniško haljo, preiskovalnemu sodniku g. dr. Kresniku pa kazenski zak. in kazenskopравни postopek. Knjige so našli pri njem na domu. Obdolžen je bil dalje, da je sodeloval pri tatvini nekaterih kazenskih spisov na preiskovalnem oddelku. Ježek je tatvine na sodišču prav tako trdovratno in zakrknjeno tajil. Obsojen je bil zaradi tatvine obleke v bolnišnici in knjig na sodišču na 1 leto strogega zavora.

pride vrsta name, dvignem čašo za politične njetnike v Nemčiji, v Jugoslaviji, v Madžarski... Plo-skajo, to pot z odkritim navdušenjem. Trkamo, pijemo. Potem pa spet, in sicer takoj napitnica Stalinu. Tudi glede žrtve fašizma v Nemčiji in drugod so takoj vedeli, kako naj se vedejo. Kar se tiče nemirov in boja v Španiji, pa je splošno in zasebno mnenje čakalo navodil od »Pravde«, ki še ni bila povedala svojega. Niso si drznili tve-gati, preden niso vedeli, kaj je treba misliti o Španiji. Šele nekaj dni pozneje, ko smo dospeli v Sebastopol, se je po časopisju razbohotil silen val navdušenja, ki se je zagnal z Rdečega trga, in vsepovsod so organizirali podpisovanje prostovoljnih prispevkov za pomoč vladnim četam.

V pisarni te tovarne nas je presenetila velika simbolična slika. Na sliki je bilo videti Stalina, kako govori, na levo in na desno od njega pa so se porazvrstili člani vlade in mu ploskajo.

Stalinovo podobo srečujete povsod. Njegovo ime je na vseh ustinah, njegova hvala se znova in znova oglašja po vseh govorih in je ne manjka nikjer. Zlasti v Georgiji nisem mogel stopiti niti v eno sobo, kjer prebivajo ljudje, pa naj je bila še tako borna, še tako umazana, da ne bi v njej zagledal Stalinove slike, obešene na steni, nedvomno na tistem kraju, kjer je nekdaj bila ikona. Ne vem, ali je to čaščenje, ljubezen ali strah. Stalin je zmeraj in povsod pred vami.

Na poti iz Tiflisa v Bakum smo šli skozi Gori, mestece, kjer se je rodil Stalin. Mislim, da bi bilo vladno, če bi mu poslali kak pozdrav kot odgovor na sprejem v Sovjetski Rusiji, kjer so nas povsod pozdravljali z vzklikanjem, nas gostili in nas razvajali. Nikdar ne bom več dobil ugodnejše prilike. Vele sem ustaviti avto pred pošto in od-dal besedilo za brzojavko. Brzojavka se glasi do mala takole: »Med našim čudovitim potovanjem čutim na poti skozi Gori, srčno potrebo, da vam pošljem...« Toda tukaj se prevajalec ustavi — menda vendar ne morem tako govoriti. »Vam« ni dovoljen, kajti ta »vam« je Stalin. To ni čisto do-stojno. Treba je še kaj dodati. In ker pokažem, da

sem nekam osupel, se posvetujejo. Predlagajo mi: »Vam, voditelju delavcev, ali »gospodariju naro-dove, ne vem več, kaj že vse.« Meni se vse to zdi nesmiselno, češ da je Stalin vzvišen nad tem niz-kotnim huzljanjem. A zastoj se otepm. Ni kaj storiti. Ne bodo mi sprejeli brzojavke, če ne pri-stanem na dostavek. In ker gre za prevod, ki ga niti ne morem sam kontrolirati, mi je prerokanja dovolj in se udam, toda odklanjam vsako odgovor-nost. Ves žalosten mislim na to, da vse to in po-dobno pomaga pri tem, da se med Stalinom in med ljudstvom ustvarja strahotna, nepremostljiva razdalja. In ker sem že v prevodih različnih na-govorov,*) za katere so me nakrenili, da sem jih v Sovjetski Rusiji izustil, ugotovim podobno poprav-ke in »privedbe«, sem takoj izjavil, da ne bom priznal za svoje delo nobenega sestavka, ki je kot moj izšel v ruščini za mojega bivanja?) v Rusiji, in da bom to tudi javno povedal. To sem zdaj storil tu.

*) Zdi se, kakor da se izmišljujem, kajne? Zal, da se ne! In naj mi kdo nikar preveč ne dopoveduje, da smo imeli slučajno opravka s kakim bedastim in nerodno gorečim nižjim usluž-bencem. Ne, s seboj smo imeli več osebnosti, ki so na dovolj visokih mestih in ki so v vsem in vsehkar popolnoma poučene o sobičajih. Ti lju-dje so v prerokanju sodelovali.

*) X... mi je razlagal, da spada k dobrim običajem, če za besedo »usoda«, katero sem rabil, postavim kak pridevek, kadar gre za usodo So-vjetske Rusije. Nazadnje sem predlagal »slavno«, ker mi je X... dejal, da je primerna, da si pri-dobi pohvalo vseh. Nasprotno pa me je prosil, da bi izvolil odstraniti besedo »veliki«, ki sem jo po-stavil pred »vladare«. Vlada vendar ne more noben biti velik. (Gledate dodatek III.)

*) Kaj mi niso šli napisat, da sem izjavil, da me francoska mladina ni ne razumela, ne ljubila; da sem se zavezal, da bom odslej pisal samo še za ljudstvo! Itd....

André Gide: (Nadaljevanje.)

Vrnitev iz Sovjetske Rusije

Dodajte še, da ni več v modi ne človekoljubnost, niti najpreprostejša dobrotelost.)* To naloge je prevzela država. Država skrbí za vse in samo po sebi umevno je, da ni treba, da bi kdo drugi pomagal. Od nj izvirja nekaka nepristranost in subotnost v odnosih kljub vsemu tovarištvu. In seveda tu ne gre za odnose med enakimi. Kar se pa tiče tistih »nižjih«, o katerih sem govoril, se kompleks nadmoči, superiornosti, uveljavlja nad njim v vsej polnosti.

Ta malomeščanska duševnost, ki se bojim, da se hoče razvijati v Sovjetski Rusiji, je v mojih očeh globoko in iz temelja protirevolucionarna.

Toda ni to tisto, čemur v Sovjetski Rusiji danes pravijo »protirevolucionarnost«.

Duh, ki ga smatrajo za protirevolucionarnega danes, je prav tisti revolucionarni duh, tisti kvas, ki je prvi raznesel napol gnile doge starega carističnega sveta. Človek bi rad, da bi mogel mi-eliti, da polni srca prekipevajoča ljubezen do ljudi ali pa vsaj zapovedovalna potreba po pravičnosti. Toda odkar se je revolucija dovršila, odkar je do-živela zmogoslavlje in se ustallila, ne gre več za to. Čustva, ki so v začetku razgibavala prve revolu-cionarje, postajajo nadležna, zoprna, kakor vse, kar je nehale služiti. Ta čustva primerjamo s podpor-niki, s katerimi gradimo obok, ki jih pa odstra-nimo takoj, ko je lok sklenjen. Zdaj pa, ko je re-volucija doživela zmogoslavlje, zdaj ko se ustalluje in postaja krotka; ko se na vse strani sporazumeva in nekateri bodo dejali, prihaja k pameti, zdaj so

*) Brž pristavljam tole: V javnem vrtu v Se-bastopolu se pohabljen otrok, ki se more premi-kati samo z bergljami, vleče mimo klopi, kjer sede sprehajalci. Dolgo ga opazujejo, kako pro-sjači. Od dvajsetih ljudi, do katerih se obrne, jih je osemnajst kaj dalo. Toda ganila jih je samo njegova nadležnost.

tisti, ki jih oni revolucionarni kvas še vzdiguje in ki smatrajo vse to zaporedno popuščanje za izdaj-stvo, neprijetni in jih sramote ter zatirajo. Ali bi torej ne bilo boljše priznati, da revolucionarni duh (in celo čisto preprosto: kritični duh) ni več v modi in ga ni več treba, kakor pa se igrati z be-sedami? V sodanjih časih zahtevajo od človeka, da poslušno sprejema in da se v vsem prilagodi. Zdaj hočejo in zahtevajo od človeka, da odobrava vse, kar se godi v Sovjetski Rusiji. Doseči skušajo, da bi to odobranje ne bilo resignirano, marveč iskreno, da celo navdušeno. Najpretnostlivejša je, da se jim to posreči. Po drugi strani pa najmanjši ugovor, najmanjše presojanje priključijo najhujše kazni. Sicer ga pa tudi takoj zaduše. In dvomim, da je še v kaki drugi državi, pa naj bo to tudi Hitlerjeva Nemčija, duh manj svoboden, bolj uklo-njen, bolj preplašen (teroriziran).

IV.

V tisti tovarni za čiščenje petroleja blizu Su-huma, kjer so nam vse zdi tako zanimivo: obed-nica, delavska stanovanja, njihov klub (kar se tiče tovarne same, ne razumem o njej nič in jo obču-dujem kar na slepo zaupanje), se približamo »ten-skemu časniku«, ki je kakor ponavadi nabit v neki klubski dvorani. Ne utegnemo brati vseh člankov, toda čudno se nam zdi, ko v razpredelku »Rdeča pomoč«, kjer so navadno zmeraj poročila iz inozemstva, ne vidimo niti migljajci o Španiji, ki nas novice iz nje že nekaj dni sem kar naprej in naprej vznemirjajo. Nič ne skrivamo svojega malec žalostnega presenečenja. Sledi lahna za-drega. Zahvalijo se nam za opozorilo: zagotovo ga bodo upoštevali.

Se tisti večer je banket. Številne napitnice ka-kor ponavadi. In ko smo pili na zdravje vseh in vsakogar izmed udeležencev pri pojedini, vstane Jef Last in v ruščini predlaga, da izpraznimo čašo na zmago španske Rdeče fronte. Vneto ploskajo, a zdi se nam, da še zmeraj v nekaki zadregi. Takoj nato sledi kakor v odgovor napitnica Stalinu. Ko

Drobne novice

Koledar

Sobota, 13. februarja: Katarina Ričijška, devica; Gregorij II., papež.

† France Rilej

Ljubljana, 12. februarja.

Zapustil si nas, dragi France! Junaška je bila Tvoja volja v svetovni vojni, mnogo Slovencev je zaradi Tvoje previdnosti in ravno tolikšno ljubezni ušlo na fronti gotovi smrti. Ravno tako odločen si bil ves čas po preobratu v svobodni domovini za pravično stvar. Nikdar nisi klonil volje pred krivico. Tovaršilo in ljubezen do službenih tovarišev so gojil do skrajnih meja.

Vojak si bil v pravem pomenu besede. Kako pa si ljubil mladino! Najmanjši otroci Bežigrada so poznali Tvojo veliko ljubezen, kako si bil med otroci srečen.

Otročki, tako si vedno klical male k sebi. Z vsakim siromakom, ki si ga količkaj poznal, si delil usodo. Zakaj pa ne, saj si bil vedno praktičen in pošten veren katoličan.

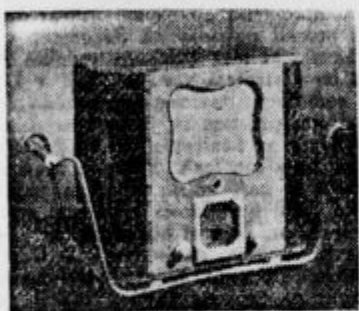
Tvoj pogled je bil vedno bister, duh vever in beseda odločna. V Katoliški akciji in bojovniških vrstah si bil neumoren delavec. Koliko sestankov in sej smo imeli, nikdar brez Tebe. Zadnje ljubezen do trpinov iz svetovne vojne si izkazal v nedeljo v Trbovljah in že v ponedeljek si legel na smrtno posteljo. Kdo bi slutil? Pozdravljen bodi dragi France! V miru naj počiva Tvoja blaga duša! Vsemogočni Ti bodi bogat plačnik!

Tvoji prijatelji.

Osebnosti

50 letnico svojega rojstva obhaja danes g. Josip Vidmajer, posestnik in trgovec v Ljubljani. Rodil se je na Planini pri Sevnici. Že kot deček je odšel z doma in se izučil mizarstva v Begunjah na Gorenjskem. Služil je v št. Vidu, kjer se je pridno udeleževal pri posredniških delih. Povsod je našel dovolj prijateljev, ki so ga vzljubili radi poštenega značaja. Ko se je poročil, sta začela z ženo trgovino s semenji. Še na mnoga leta!

Eksotičen prejemnik za indijskega princa

PHILIPS RADIO
IZ ROZNAČEGA LESA
IN SLOVENE KOSTI

Pred časom je izročil maharadža iz Patiala (Britska Indija) firmi Philips načrte za nabavo posebnih radio-aparatur. Poleg tehnične dovršenosti je polagal ta indijski princ največjo težavo na zunanost aparata; treba je zadovoljiti eksotičen smisel orijenta za lepoto. Tako je tovarna v Eindhoven, Holandija, izdelala vrsto prejemnikov z dosedaj nepoznanim luksuzom. Hišica je izdelana iz raznih vrst plemenitega lesa, med drugim tudi iz mahagonija, rožnatega lesa itd., okvir za skalo in gumbi so izdelani iz čiste slonove kosti.

Da se aparat lahko prenaša iz ene dvorane v drugo, so montirani aparati na jeklenih kromiranih sankah na malih kolescih. Držaji sank so prepleteni z dragocnim usnjem. Zadnja stena aparata je isto tako izdelana kakor prednja, samo brez skale in gumba, tako da kaže aparat z vseh strani enako luksuzno izpeljavo.

Montaža aparata na nizkih sanjah odgovarja običajem dežel: v Patiali namreč za sedenje ne uporabljajo stolov, temveč čepe na preprogah ali malih blazinah na tleh.

Tako je moderna tehnika začela v tipičen orientalski milje, ki nas spominja na cesarstvo pravljice iz 1001 noči.

Tretja številka »Tedna v slika« prinaša na 3. strani ženski portret, ki ni označen. Je to portret Lenineve vdove Krupskaje, ki jo je baje aretirala GPU.

Postne govore v Radio oddajni postaji je prevzel odlični pisatelj in govornik g. Franc S. Finžgar. Postni govori bodo redno ob 9.45 do 10 v ljubljanskem radiu, nakar posebno opozarjamo radio naročnike in one, ki imajo bolnike pod svojo streho.

Podpisniki 6% obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske, se nujno opozarjajo, naj v lastnem interesu dvignejo pripadajoče jim obveznice v mesni hranilnici ljubljanske, ker se zbiranje anuitetnih obveznic vrši nepretrknito 15. februarja tega leta.

Konzulat Francije sporoča, da bo o priliki Mednarodne pariške razstave leta 1937 vidiranje potnih listov znižano na enotno takso desetih frankov (28 dinarjev); ti vizumi bodo veljavni od 20. aprila t. l. naprej za vso razstavno dobo. Samo ob sebi je umevno, da osebe, ki se ne bodo mudile v Franciji delj kot 15 dni, ne bodo plačale za vizum več kot običajno takso petih frankov (11.50 din).

Slovensko prosvetno društvo v Zagrebu priredi v nedeljo, dne 14. t. m. v društvenih prostorih Nikoličeva 10-1, svoj 15. prosvetni večer. Predava tajnik Stola sedmorice sodnik g. Rant o svojih vtisih iz Bosne. Predavanje je s skriptičnimi slikami, pevski zbor pa zapoje nekaj bosenskih narodnih pesmi. Vabljeni!

Zanimivo 8dnevno potovanje po Italiji od 20. do 28. febr. v Rim. Neapel. Vezuv, Pompeji, Capri in Benetke. Potuje se z brzim vlakom 20. febr. odhod ob 17.02 iz Ljubljane s prihodom 8.30 zjutraj v Rim. 21., 22., 23. febr. ogled znamenitosti večnega mesta Rima. Po Rimu bo tudi krožno potovanje po mestu z avtobusom. Za vodstvo bo vosestransko poskrbljeno. 24. februarja odhod ob 7.20 iz Rima s prihodom ob 10.13 v Neapel. 24., 25., 26. febr. ogled Neapla, otoka Capri, Pompejev in izlet na Vezuv. 27. febr. odhod iz Neapla ob 7.35 s prihodom v Benetke ob 18.15. 28. febr. ogled Benetk in večer ob 17.20 odhod proti Ljubljani s prihodom ob 24. uri.

Cena vožnje z vso oskrbo in vodstvom ter italijanskim vizumom in raznimi taksumi v III. razredu 1850, v II. razredu 1980 Din. — Pomislite, za tako malo denarja toliko novega sveta videti je zares izredna prilika. Prijave sprejema izletna pisarna Okora, hotel Slon, Ljubljana, telefon šte. 26-45.

Vremenska napoved. Evropa: Depresija z dežjem in snegom vlada nad južno in srednjo Evropo. Nova depresija nad Islandijo. Visok pritisk nad jugozapadno in severovzhodno Evropo. — Jugoslavija: Oblačno z dežjem in snegom v vsej kraljevini. Nekoliko vedro v Primorju in na skrajnem jugu. Temperatura se je dvignila. Mraz na. Najnižja temperatura: Kalinovik -4, najvišja: Erceg-Novi +12 stopinj. — Napoved za danes: Oblačno, nekoliko vedro v Primorju in na zapadu kraljevine. Dež in sneg globoko v notranjosti. Temperatura se bo znižala na severni polovici.

Avto povozil berača do smrti. V Strančah pri Slovenskih Konjicah je celjski trgovec Anton Ulag z osebnim avtomobilom povozil neznanega berača do smrti. Avto je vozil iz Celja proti Slov. Konjicam in je bilo v njem 5 potnikov. V Strančah je prišel nasproti nek moški, ki je hodil po levi strani ceste; ko je bil avto že blizu, je šel na desno proti avtomobilu. Sofer je zavil na levo, da bi ga obšel, toda neznanec je prišel naravnost pod avtomobil. Sunek ga je vrgel na tla in je z glavo udaril ob cesto. Ulag se je takoj peljal po zdravnika v Slov. Konjice, toda neznanec je med tem po 10 minutah umrl. Kdo je neznanec ponesrečenec, se ni dalo ugotoviti. Pri sebi je imel zgolj 10 din in 50 p, in sicer skoro 30 kovancev po 25 par. Po obleki in 25 parskih novicah je sklepiti, da je berač; star je okrog 70 let. Ker v bližini nikogar ne pogrešajo, je moral biti neznanec kje od daleč.

Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črevih, pospešuje se temeljito čiščenje celokupnih prebavil s čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite zjutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa doseže tudi boljši tek.

Orl. reg. S. št. 90474/35.

Cebelnjak je pogorel. V Vrholah pri Tepanju v slovenskonotranjskem okraju je imel kolar Franc Majerič lep čebelnjak, v katerem je bilo 17 panjev. Neznana pošlanska roka se je spravila nad čebele in njih hišice. Cebelnjak, ki stoji vstran od drugih poslopj, je bil naglo žrtve ognjenih žubljav, saj je bilo netiva in goriva dovolj. Rešiti se ponosi ni dalo ničesar, ljudje so le druga poslopja varovali, da se ogenj ne bi razširil. Lastnik Majerič ima okrog 2300 din škode. Dobil bo nekaj zavarovalnice, ker je bil zavarovan.

V banovinski bolnišnici v Murski Soboti je bilo leta 1936 oskrbovanih toliko bolnikov kakor še nikoli poprej. Za primerjavo so v oklepajih navedene številke iz leta 1935. Vsega skupaj je bilo oskrbovanih 3026 (2300) bolnikov, od teh je bilo odpuščenih 1508 (1911) v zdravem stanju, 1024 (757) zboljanih, 289 (205) neozdravljenih, umrlo jih je 73 (74), to je 2 in pol odstotka (3%), v bolnišnici ostalo pa 132 (110) bolnikov. Bolniških oskrbnih dni je bilo: 50.218 (44.854), povprečna doba zdravljenja je znašala 17 (23) dni. Operiranih je bilo: 1129 (690). Iz navedenih števil je razvidno, da je število bolnikov v letu 1936 naraslo napram letu 1935 skoraj za tretjino, operiranih je pa bilo skoraj za polovico več. Razen tega se bilo 1936 leta rentgenskih pregledov 822, pneumotoraxov 32, sedimentacij krvi, mikroskopskih in drugih laboratorijskih preiskav vsega skupaj 1540 slučajev. V prostorih banovinske bolnišnice obratuje tudi protituberkulozni dispensar. Leta 1936 je bilo pregledanih vsega skupaj 2063 bolnikov, rentgenskih pregledov je bilo 1977, pregledov sputuma 179, sedimentacij krvi in bakterijskih reakcij 1282 ter 53 pneumotoraxov. Rentg. fotografskih posnetkov je bilo 133.

Pri razpokani koži, ozeblinah, lišajih in izpuščajih čudovito deluje »OBLAKOVO KAMILIČNO MAZILLO«.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Samouki knjigovez ali kako se naučim vezati knjige. 24 strani — 8 din, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1929. — Pomanjkanje gotovine je danes že marsikoga prisililo, da opravlja razna dela sam, ki jih je svojčas izvrševal le obrtnik. Tako je tudi z vezanjem knjig. Knjižnica »Samouki knjigovez« daje amaterju praktična navodila, kako naj vrši to umetnost. Ko si je ogledal to umetnost pri kakem poklicnem knjigovezu, poskusi po navodilih te knjižice sam. Tu najdeš navodila, kakšne potrebščine rabi knjigovez in kako jih rabi. Kako pripraviti knjigo za šivanje, kako je sešiješ, kako vežeš knjigo v mehko vezavo, v pol platno, celo platno ali usnje. 12 slik med besedilom ti pa nazorno povedo, kako izgleda potrebno orodje. Vse knjigoveške potrebščine pa dobi amater pri tiskarji Janežič v Florjanski ulici v Ljubljani.

Ljubljana

V soboto, 13. februarja

Proslava 15. letnice kronanja papeža Pija XI.

ki jo priredi Akademski zvez v nedeljo, dne 14. februarja za kat. akademike in starešine. Spored: 1. Ob 10. uri skupna sv. maša v stolnici (naše mesto je pod kupolo). 2. Ob 11. uri prireditev v dvorani Akademskega doma, Miklošičeva cesta šte. 5: a) Govor akademika; b) Govor starešine; c) Pevska točka (izvajajo bogoslovci). Udeležba za člane Akademski zvez strogo obvezna! Starešine vlijudno vabljeni. Odbor AZ.

Gledališče

Drama. Sobota, 13. februarja: Simfonija 1987. Izven. — Nedelja, 14. februarja ob 15: Repšeč. Mladinska predstava. Globoko znižane cene od 14 do 2 Din. — Ob 20: Korajža velja! Znižane cene od 20 Din navzdol.

Opera. Sobota, 13. februarja: Pod to goro zeleno. Izven. Znižane cene od 24 Din navzdol. — Nedelja, 14. februarja ob 15: La Boheme. Cene od 30 Din navzdol. — Ob 20: Baletni večer. Izven. Cene od 30 Din navzdol.

Predavanja

Filozofsko društvo v Ljubljani bo imelo drevi ob 6. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi svojo peto predavanje. Predaval bo gosp. prof. Fr. Gnjazda o temi: Umetnostna filozofija in estetska kultura. Vstop prost.

Prireditve in zabave

V Frančiškanski dvorani bo v nedeljo popoldne ob 5. letošnja dobrodelna prireditve v prid Društva za varstvo deklet, Kolodvorskega misijona in drugih socialnih naprav imenovanega društva. Vsako leto podpro Krizariji in Klarice te ustanove s tem, da odstopijo čisti dohodek ene svojih prireditev. Spored: Govor. P. Krizostom »Iščemo sanje«, igrokaz. Deklamacija velikega Krizarja. Veseloliga: »O, ta Polonca!«, Bogat srečolov.

Mladinski koncert Trboveljskih slavčkov v počastitev spomina blagopokojnega Emila Adamiča bo v ponedeljek, dne 15. t. m. ob 14 v veliki filharmonični dvorani. Sedeži po 4 in 3 Din, stojšča po 2 Din se naročajo pri šolskih ravnateljstvih.

Sestanki

Društvo Dom in Šola na III. državni realni gimnaziji v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 14. februarja t. l. ob 10. uri v risalnici tega zavoda roditeljski sestanek. Stariši, odnosno njih namestniki se vlijudno vabijo, da se ga udeležijo v čim večjem številu.

Redni občni zbor Podpornega društva na I. drž. realni gimnaziji v Ljubljani bo dne 16. t. m. ob 17.20 v posvetovalnici zavoda.

Kino

Kino Vič predvaja danes ob pol 9 in jutri ob 4. 6 in 8 film »Abeceda ljubezni« (Louise Ullrich, Paul Hörbiger).

Kino Kodeljevo. Danes in jutri »Stari in mladi kralj« (Emil Jannings) in češka opereta »Ti, moj sveti Antonček«.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Gartus, Moste.

1 Maša za turiste, izletnike in smučarje bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol 7.

1 Razgrnjen proračun mestne občine ljubljanske. Mestno poglavarstvo v Ljubljani razglašala na osnovi § 117 zakona o mestnih občinah, da so proračuni mestne občine ljubljanske za leto 1937-38 in sicer: mesanega zaklada, mestne delavske zavarovalnice, 6 odst. obligacijskega, gradbenega in investicijskega posojila, meščanske imovine, regulacijskega fonda, Delavskega doma, internata in gospodinske šole »Mladika«, ustanov, sestavljeni in bodo pet dni, t. j. od 15. do vključene 19. februarja t. l., v posvetovalnici na mestnem poglavarstvu razgrnjeni občanom na vpogled. Vsak član mesta, kakor tudi vsaka oseba, ki plačuje v mestu neposredni davek, ima pravico staviti k predlogu proračunov svoje pripombe. Te pripombe je predložiti v istem roku na predsednika mestne občine ljubljanske.

1 Družba sv. Vincencija Pavelskega v Ljubljani. Ljubljanske in okoliške konference imajo jutri, 14. t. m. (prva postna nedelja), skupno zborovanje v Marijanišču. Ob tri četrti na 7 sveta maša s skupnim sv. obhajilom, ob pol 9 zborovanje.

1 V spomin nepozabnemu prijatelju ing. Milana Marku Sukljetu pokloni profesor Vladimir Andrej Verbič 200 din Protituberkulozni ligi. — V isto svrhu darujeta K. E. in B. V. din 100.

1 K pogrebu inž. Milana Sukljeta. Naše včerajšnje poročilo o zadnji poti inž. Milana Sukljeta izpolnjujemo še v toliko, da je bila pri pogrebu močno zastopana s svojimi člani Inženjskega zbornice, v katere imenu se je poslovil od odprtem grobu od pokojnika njen predsednik inž. Milko Pirkmajer.

1 Članek, ki smo ga objavili v včerajšnjem »Slovencu« na 3. strani pod naslovom »Inž. Milan Suklje in tehniška fakulteta«, je napisal univ. prof. Samec. Podpis je izostal pomotoma.

1 Tečaj društva izloženih aranjev se vrši v Trgovskem domu Gregoričeva ul. IV. nadstropje. Otvoritev v nedeljo 14. t. m. ob 9 popoldne.

1 Ljudska knjižnica na Miklošičevi cesti 7 nudi cenj. občinstvu slovenske, nemške, srbohrvatske knjige pod najugodnejšimi pogoji. Knjižnica se stalno izpopolnjuje in ima na razpolago vsa najnovejša dela. Je to edina knjižnica, ki je ves dan odprta in občinstvu na razpolago od 8—12 in od 2—7. Za daljšo dobo izposoje tudi na delo.

1 Tudi kakom rib je lani padel. Ljubljana je lani uvozila raznih tuzemskih sladkovodnih in morskih rib, rakov, rusov in sardin domačega izvora v zaprtih posodah za 47.321 kg, predlanskim je bila mnogo večja potreba, kajti bilo je uvoženo 74.659 kg rib. V letu 1934 je bilo uvoženih 66.760 kg rib. Druga leta je bil uvoz še mnogo nižji. Pred vojno dovoz rib včasih ni dosegel niti 8000 kg. Za 266 kg smo lani uvozili raznih inozemskih suhih rib, nasoljenih, prekajenih, mariniranih ali vložnih v olje. Predlanskim je bilo uvoženih 399 kg takih rib, v letu 1934 pa 342 kg. Ljubljana je lani pojedla 5191 kg polenovke in slanikov, predlanskim 5307 kg, v letu 1934 pa 4619. Zanimiv je dalje pojav, da prihajajo raki na ljubljanski trg v vedno manjši množini. Raki so večidel določeni za izvoz. Marštrški raki (Loška dolina) in cerkniški raki se pošiljajo zlasti na Dunaj.

1 Praktični aranžerski tečaj. Društvo izloženih aranjev je v četrti večer priredilo v prostorih Trgovskega doma sestanek, na katerem so člani odbora razpravljali o bližnji otvoritvi aranžerskega tečaja in obenem razkazali povabljenim častnikom tri lepo urejene koje. Tečaj, ki bo izključno praktičnega pomena, se začne v nedeljo

To lahko objavite

»Ze leta sem izgledal slabo, trpel na glavobolu, prebavi in utrujenosti. Prakov sem se že preobdelal. Nazadnje sem bil že popolnoma zanič. Neki prijatelj, zdravnik, mi je svetoval Biomalz in Biomalz je napravil iz mene novega človeka.« Ing. H. O. Wien. Biomalz vsebuje pražene snovi, ki dajo apetit in maltoso, ki zahteva naravno prebavo. Stotine pisem dokazuje, da je Biomalz zdravilo za utrujene, nervozne in ljudi s slabo prebavo.

BIOMALZ

Poskusna doza Din 1250 v lekarnah.

od 9 popoldne v IV. nadstropju Trgovskega doma. Tečaj bodo vodile strokovno izvežbane domače moči, ki so se izobrazile v inozemstvu. Pri pouku bodo zastopane vse stroke: manufaktura, moda, špecerija, železnina itd. V okviru tega tečaja bodo tudi strokovna predavanja ob nedeljah. Zanimanje za aranžerski tečaj je razveseljivo, če upoštevamo, da se je v kratkem času prijavilo čez 20 udeležencev. Gmotno pomoč Društvu izloženih aranjev sta dosedaj obljubili že banovina in Gremij trgovcev.

1 Smrtna nesreča. Včeraj popoldne je bila obveščena policija, da leži pred hlevom gospodarskega poslopja v Štepanji vasi št. 48, mrtvo moško truplo. Takoj se je podala na kraj nesreče policijska komisija, ki je ugotovila, da je mož padel s stopnic pri hlevu vznak in se ubil. Gre za Janeza Žitnika, rojenega leta 1871. v Štepanji vasi, pristojnega v Dobrunje, samskega delavca.

1 Kolo je bilo ukradeno v četrtek 11. t. m. zvečer Jožetu Dobovšku, akademiku, iz veže v Fügnerjevi ulici 7. Kolo je sivo pleskano, znamke »Aiglon«, opremljeno z veliko dinamično lučjo znamke Riemann ter brzinomerom, vredno 1.600 Din. Ker bo tat skušal kolo prodati, se pred nakupom svari. Evidenčna šte. je 6227, tovarniška pa 247750. Kdor pripomore izslediti tatu, dobi nagrado 200 Din.

Maribor

m V največji tovarni — razveljavljene volitve. Banška uprava je razveljavila volitve obratnih zapornikov v največji mariborski tovarni — v podjetju J. Hutter in drug. Ponovne volitve se morajo izvršiti do konca tega meseca. Volitve so bile razveljavljene, ker je bilo dokazano, da so socialisti pri glasovanju manipulirali z glasovnicami.

m Srebrno poroko sta slavila te dni zakonca Stefan in Marija Vrentušar. G. Stefan Vrentušar je ugleden kolarski mojster v Taborški ulici. Letočasno se je poročil njun sin Ignac Vrentušar z gosposcino I. Kosovo, hčerko gostilničarja na Meljskem hribu. Staremu in mlademu zakonskemu paru naše iskrene čestitke.

m Za tretji kino — ni krajevne potrebe. Na četrtkovi občinski seji se je po sprejetju proračuna obravnavala tudi še prošnja za ustanovitev tretjega kina v Mariboru in sicer na Koroski cesti v Podrožjevi hiši, v kateri so pisarne Okrajnega cestnega odbora. Občinski svet je prošnjo zavrnil z utemeljitvijo, da v Mariboru zaenkrat ni krajevne potrebe za tretji kino.

m Tok za razsvetljavo gostinskih lokalov se bo znižal. Mestno električno podjetje se pogaja s falsko elektrarno zaradi izpremembe dobavne pogodbe za električni tok v toliko, da bi se lahko znižala cena toka za razsvetljavo kavarnskih in gostinskih prostorov. Dosedaj so plačevali gostilničarji in kavarnarji za tak tok 3.70 Din. Pogajanja bodo najbrže v kratkem ugodno zaključena ter bo občina znižala ceno toka za gostinske lokale na 3 Din. Gostilničarji in kavarnarji bodo gotovo to ugodnost toplo pozdravili.

m Stanarina za vodje meščanskih šol. Kakor drugim učiteljem, bo občina v bodoče tudi ravnateljem meščanskih šol izplačevala stanarino po 300 Din na mesec. V poštev pridejo 4 ravnatelji.

m Nova naprava na Mariborskem otoku. Kakor hitro bo dopuščalo ugodno vreme, bodo začeli v kopališču na Mariborskem otoku z gradbo poeebnega bazena za gretje vode. Odkar so namreč lani začeli uporabljati za polnitev bazenov na otoku studenčnico, so se kopalci večkrat pritoževali zaradi hladne vode. Sedaj se bo voda v posebnem bazenu segrela na 19 stopinj ter šele potem spuščala čez streho kopališča v kopalne bazene, tako da bo imela stalno temperaturo nad 20 stopinj. V novem proračunu je za zgradbo grelnega bazena določen znesek 105.000 Din.

m Umrla je v splošni bolnišnici v starosti 60 let, soproga vratarja drž. železnice, gospa Ipvavc Josipina. Naj počiva v miru!

m Vprašanje občinskih pokojnin. Mariborska mestna občina plačuje edaj letno že nad 1 milijon Din za svoje vpokojence. Ta vsota bo naraščala od leta do leta ter vedno bolj obremenjevala redni proračun. Zaradi tega skuša sedanja občinska uprava rešiti to vprašanje čimprej na primeren način. Ustanovil se bo poseben občinski pokojninski sklad, ki se bo vodil in upravljal ločeno od občinskega proračuna in pri katerem bodo sodelovali tudi občinski namestniki in delavci ter vplačevali vanj svoje prispevke. S tem bo občinsko gospodarstvo razbremenjeno za velike vsote.

m Delo mariborskega Rdečega križa. V četrti večer je bil letni občni zbor okrajnega odbora Rdečega križa. Iz poročil, ki so jih podali društveni funkcionarji, je osegvala velika delavnost in lepi uspehi v preteklem poslovnem letu. Mariborski okrajni odbor RK šteje 1103 člane, od tega 597 rednih in 506 podpornih. V preteklem letu je imel 14.396 Din dohodkov in 17.942 izdatkov ter 29.459 Din premoženja. Najbolj živahno se giblje ter najlepše razvija Podmladek Rdečega križa pod vodstvom strok. učitelja Mirka Ravterja. Lansko leto je poslal 65 ubogih otrok v počitniške kolonije na morje in na Pohorje. Mariborski Podmladek RK ima 76 pododborov ter 2354 članov. Zbral je lani 52.094 Din dohodkov, izdal pa je 40.486 Din. Pri volitvah je bil izvoljen odbor z drž. pravd. v p. dr. Jančičem kot predsednikom.

m Divji golobi so prileteli. Lovski čuvaj gosp. Vinko Leskovšek je opazil v Kamnici divjih golobov. Te ptice selilke prilete k nam po navadi šele koncem marca, letos pa so se očitno zmotile za cel mesec. Morda nam obetajo zgodnjo in toplo pomlad.

Mariborsko gledališče

Sobota, 13. februarja ob 20 uri: »Baron Trenk«. Zadrž. Gostinje Marij Simenc. Nedelja, 14. februarja ob 15: »Kadar se utrga oblak«. Znižane cene. Zadrž. — Ob 20: »Dežela smeh«.

ARTIN
1-2 DRAGÉES
ZAPRTJE,
LENIVOST
ČREVESJA

je vzrok mnogim boleznim. 2-3
ARTIN — DRAŽEJE Dr. WANDERA.

vzete zvečer, omogočijo zjutraj lahko izpraznjenje. Dobivajo se v vseh lekarnah v škatljah po 12 draž. Din 8— in v vrečkah po 2 draž. Din 150. Ogl. reg. pod S. št. 7724/34

Maša za blagopokojnega ing. Milana Sukljeta na Polzevem. V nedeljo ob 10.30 bo v cerkvi pri Sv. Duhu na Polzevem maša za dušo za blagopokojnim predsednikom SK Polza, velikim dobrotnikom in pionirjem v delu za povzdigo Dolenjske ing. Milanom Sukljeto. S tem bo ustrezno notranji potrebi in želji ne samo pokojnikov ožjih prijateljev in sodelavcev, temveč tudi vseh domačinov, ki so cenili in spoštovali v njem moza izredno dobrega srca.

Nova šolska knjiga: Trigonometrija in analitična geometrija. Priredil Oton Sajovic, profesor na I. drž. realni gimnaziji v Ljubljani. Obsega 238 strani, 85 slik in stane vezana 60 din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Gospodarstvo

Dividenda Narodne banke

Pred dnevi smo poročali, da je sklenila uprava Narodne banke kraljevine Jugoslavije predlagati običnemu zboru delničarjev, ki bo 7. marca, zaradi ugodnih poslovnih uspehov, ki so razvidni iz že objavljenega računskega zaključka, da naj znaša dividenda banke za leto 1936 400 din, kar pomeni v primeri z dividendo za 1935 povišanje za 50 din. Ker pa znaša dividendi davek 10%, dobe delničarji čistih 360 din na delnico, katere imenska vrednost znaša 3000 din, borzni tečaj pa je daleč na 7000.

Sklep o povišanju dividende, katerega je bilo pričakovati in ka rmo tudi že prvi v državi napovedali (dne 31. decembra 1936), je vzbudil v gospodarskih krogih različna mnenja.

Na eni strani smo slišali, da je smatrati povišanje dividende Narodne banke za optimistično pozicijo našega splošnega gospodarskega položaja, nadalje pa je povišanje tudi odsev izboljšanja položaja banke, ko je nehala doba znatnih odpisov.

Toda mislimo, da se vsina dividende ne sme presojati samo s teh dveh vidikov, kajti emisijska banka ni samo ustanova, ki ima skrbeti za čimvečji dobiček delničarjev, ampak je javnopravni denarni zavod, ki mora delati tudi za višje cilje, ki so v skladu s cilji naše splošne gospodarske politike. Tudi ne drži opravičilo, da je dividenda Narodne banke neke vrste barometer za presojo položaja vsega gospodarstva, kajti stanje je danes v posameznih pokrajinah države kaj različno in dobro vemo, kako različno se razvija konjunktura v posameznih krajih. Res se pojavlja na splošno v državi v marsikaterih panogah izboljšanje, toda imamo še veliko nerešenih vprašanj, ki so baš v najhiti zvezi z Narodno banko in njenimi nalogami.

Zanimiv je pregled dividende Narodne banke v zadnjih letih, ki kaže, da je Narodna banka po znižanju od 1931 na 1932 baš v letih krize naših denarnih zavodov zviševala svojo dividendo in skrbela za svoje delničarje. Razvoj dividende je bil naslednji:

	din	
1932	300	10%,
1933	300	10%,
1934	350	11,67%,
1935	350	11,67%,
1936	400	13,33%.

Iz tega se vidi, kakšne koristi je bila kriza za našo Narodno banko. V tej dobi banka na dividendo ni nič popuščala in je imela tako korist od krize, katero so preživljali drugi. To ni pametna politika. Kaže nam pa vse to, da Narodna banka doslej ni prispevala dovolj k obnovi likvidnosti naših denarnih zavodov. To dokazuje tudi stanje njenih posojil, ki kaže, da Narodna banka v tem oziru še nadalje vodi deflacijsko politiko. Tako so znašala vsa posojila Narodne banke v milij. din:

na koncu leta 1931	2.252,9
1932	2.456,8
1933	2.182,0
1934	1.764,0
1935	1.781,3
1936	1.717,4
8. februarja 1937	1.679,8

Iz tega se vidi, da je še leta 1932 Narodna banka zvišala svoja posojila, kasneje pa jih je stalno zmanjševala vseskozi do leta 1935, toda tudi v letu 1935 je bilo zviševanje posojil kaj kratkotrajno in malo obsežno. Od tedaj naprej za zopet vodi banka politiko zmanjševanja svojega portfelja, ki se je v prvih dneh leta 1937 še zmanjšala za nadaljnjih 37,6 milij. din, kar je za tako kratko dobo kaj znatno. Za primerjavo navajamo še, da so znašala vsa posojila banke na koncu leta 1930 1.637,2 milij. din in da so torej sedaj posojila le malenkostno višja kot so bila tedaj, ko so bile razmere v našem denarstvu drugačne kot so sedaj. Danes lahko po tolikih letih krize naših denarnih zavodov ugotovimo, da politika Narodne banke ni bistveno doprinesla k olajšanju naših kreditnih prilik in da so bili denarni zavodi v glavnem navezani v teh letih samo na sebe in svojo moč.

Narodna banka ima danes dovolj sredstev in načinov, da pomaga k obnovi likvidnosti naših denarnih zavodov, pri čemer abstrahiramo vprašanje sanacije onih zavodov, ki so tega potrebni, kar je zopet drugo vprašanje, katerega je treba obravnavati ločeno. V tem oziru je med privilegiranimi zavodi še najbolj pomagala Drž. hipotekarna banka, ki je z zneskom 56 milij. din prispevala na pomoč trem slovenskim mestom pri prizadevanjih za obnovo likvidnosti njihovih mestnih hranilnic. Če bi pri tem vsaj nekoliko zapostavila interese

svojih delničarjev, ali pa jim vsaj ne pustila prevladovati, bi storila banka delo, ki bi bolje odgovarjalo njenim ciljem, kakor so ji začitani v zakonu. Za delničarje pa tudi ne bi bila taka škoda, če bi se morali zadovoljiti z neizpremenjeno dividendo.

Se na nekaj se nam zdi potrebno opozoriti. Za nas je važno vprašanje transfera plačil inozemstva, predvsem za finančne dajatve. Tu mislimo zlasti na vprašanje naših državnih posojil v inozemstvu. Tu moramo biti dovolj objektivni in se ne bahamo preveč z optimizmom glede bodočega razvoja naše plačilne bilance, ker se nam bo zgodilo, da bodo prišli naši upniki in zahtevali še povečanje dajatev zase.

Navajamo pa v naslednjem še primer druge emisijske banke, ki dela marsikaj v enakih okoliščinah kot so pri nas. To je Madjarska. V naslednjem podajamo pregled dividende Madjarske narodne banke v zadnjih letih:

1929	13%	1933	8%
1930	12%	1934	8%
1931	12%	1935	7%
1932	9%	1936	6,5%

Druge emisijske banke so se bolj brigale za položaj denarnih zavodov v svoji državi ter doprinesle svoj delež k obnovi kreditnega sistema, niso pa se skušale okoristiti z nesrečo drugih in iz tega kovati kapital. Tudi naša Narodna banka naj sledi tem zgledom in pomaga pri obnovi likvidnosti naših denarnih zavodov.

Izboljšanje pri ljubljanski Mestni hranilnici

Na petkovi seji občinskega sveta ljubljanskega je poročal župan dr. J. Adlešič tudi o položaju pri Mestni hranilnici ljubljanski, kakor je nastal po delni oprostitvi vlog dne 1. decembra 1936 po uspešno izvedeni akciji za obnovo likvidnosti mestne hranilnice ljubljanske. Iz tega posnemamo:

Kot znano je mestna hranilnica ljubljanska stavila svojim vlagateljem s 1. decembrom 1936 na razpolago vse vloge, ki niso presegle zneska 5000 din. Po tem ukrepu zavoda se je pokazala disciplina vlagateljev mestne hranilnice v polni meri. Od 29.000 vlagateljev, katerih vloge so bile oproščene vseh vezav, jih je v dobi od 1. decembra 1936 do 10. februarja 1937, torej v dobi nekaj čez dva meseca, dvignilo 1.218 svojih vlog za 2.364.650 din. Toda istočasno je bil zabeležen nov znaten dotok vlog v zavod, kajti v isti dobi je bil vloženih v hranilnico novih vlog za 6.550.560 din in znaša tako presežek nad izplačili nad 4 milij. din, kar je izredno znatna vsota. Tako so dosegle nove vloge pri mestni hranilnici po stanju z dne 10. februarja 1937 že 53.480 din. G. župan je upravičeno mnenja, da se bo zaupanje še bolj povečalo. Zaradi izboljšanja položaja je pričakovati, da bodo kmalu oproščene tudi nove skupine vlog, kar bodo vlagatelji z veseljem pozdravili. Če se ima vse to pred očmi, potem lahko že danes trdimo, da je akcija za obnovo likvidnosti uspešna in g. župan apelira na vlagatelje kot na ostalo občinstvo, da to vedno vpoštevajo in se drže svojega zavoda.

Socialno zavarovanje v letu 1935

Okrožni urad za zavarovanje delavcev objavlja svoje letno poročilo za leto 1936 ter posnemamo iz njega naslednje podatke:

Povprečno število zavarovancev je naraslo od 79.263 leta 1935 na 85.917, torej za 6054 in je sedaj stanje približno na oni višini kot je bilo 1927—1928. V primeri z najnižjim stanjem l. 1923 je zabeleženo lani povečanje za okoli 10.000.

Skupna zavarovana međa je lani narasla za 49 na 582 milij. din, povprečna dnevna pa za 0,17 din na 22,57 din. Leta 1936 je znašala skupna zavarovana međa 765 milij., povprečna dnevna pa 26,45 din.

Zanimiva je tudi razdelitev delavstva med moške in ženske zavarovance. Leta 1935 je bilo razmerje žensk 39,04%, leta 1936 pa se je odstotek ženskih članov zmanjšal na 37,93%. To pomeni, da so v sedanji dobi izboljšanja gospodarstva dobili zaposlitev predvsem moški delavci. — Odstotek bolnikov in porodnic je znašal lani 2,92, leta 1935 pa 2,78.

mije v Parizu in Londonu imenovala svojim članom. Proti koncu svojega življenja pa je postal načelnik oddelka za optiko v pariški pomorski šoli.

Povdarili smo že, da je njegovo delo in raziskovanje prišlo do velikega izraza na raznih področjih takratne znanosti in je poseglo tudi v modroslovje. Bošković se je izkazal za čista misleca, ki odkriva veljavne zakonitosti in jih ureja pod novim pogledom, zraven pa je mnogo doprinesel tudi praktični strani, odkril je nove metode ter našel in izpopolnil sredstva, ki so potrebna znanstvenemu delu in praktičnemu življenju. Krilatice sedanjih proslav in spomina smrti pa ima svoje jedro v predhodnosti, ki ga predstavlja Bošković glede Einsteina in njegove relativitetne teorije. Poročali smo že med tednom, da je Bošković izpodbil Newtonove postavke absolutnega časa in prostora in ugotavljal nezvezen sestav snovi, bil je, kakor je izrekel Barré de Saint-Venant, bolj dosleden Newtonovec od vseh, kar jih je kdaj živelo. Svoj filozofski sistem je prikazal v zvezkih »Theoria philosophiae naturalis«. V veliki meri se je pečal z matematiko in geodezijo, uveljavil se je na področju krivulj, logaritmov, sferične trigonometrije in bil predhodnik Lobachevskemu s svojimi pogledi na evklidsko geometrijo, o čemer je svoj čas poročal zagrebški vseučiliški profesor Varičak. Bošković je bil astronom prvega reda, ki je ugotavljal poti, po katerih hodijo repatice in dokazoval sestav njihovih svetlobnih repov. Po njegovem načrtu pa so zgradili brežinski observatorij v Italiji.

Samo skromna in površna je ta mala slika in nakazovanje Boškovičevega dela, ki ga je vršil po vseh krajih Evrope. V naši državi mu za ta jubilej postavljajo dva spomenika. V Dubrovniku bodo postavili pred jezuitiko cerkvijo Boškovičev kip, napravljen od Meštrovičevih rok, astronomsko društvo v Belgradu pa pripravlja pregled dela in življenja tega velikega moža.

„Deviška zemlja v krvi“

Mohorjeva družba je kot 89. zvezek svoje knjižnice izdala zapiske iz Sibirije, te deviške zemlje, ki jih je med svetovno vojno vodil v svo-

Potrjena poravnava. Ljubljansko okrožno sodišče je potrdilo 11. januarja pri sodišču v Ložu z upniki sklenjeno prisilno poravnavo izven konkurza v zadevi Marije Mlakar, trgovke v Ljubljani.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini dolžnika Emila Očko, trgovca z mešanim blagom v Ljubljani, Tyrševa cesta št. 43. Poravnalni sodnik s. o. s. Verbič Srečko. Poravnalni upravnik Javornik Tone. revizor v Ljubljani, Hrenova ulica št. 19. Prijava terjatev do 24. marca. Poravnalni narok 31. marca ob 9. Ponuja 40 odst. plačljivo v 4 enakih, zaporednih tromesečnih obrokih. Prvi zapade v plačilo 3 mesece po pravomocnosti poravnave.

Borza

Dne 12. februarja 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu na 237,20 do 238,80.

Avstrijski šiling je ostal v Ljubljani neizpremenjen na 7,81—7,91, v Zagrebu se je nekoliko okrepil na 7,7450—7,8450, v Belgradu pa na 7,7333—7,8333.

Grški boni so beležili v Zagrebu 31,50 denar, v Belgradu 31,25 denar.

Italijanske lire so nudili v zasebnem kliringu v Zagrebu po 2,35, v Belgradu po 2,38.

Nemški feki so se v Ljubljani malo okrepili na 12,33—12,53, v Zagrebu na 12,2750—12,4750, za sredo in konec marca pa 12,31—12,51. V Belgradu so beležili 12,27—12,47.

Skupni devizni promet je znašal v Zagrebu 4.462.250 din, v Belgradu 2.010.000 din. Elektni promet je bil v Zagrebu slab, v Belgradu je znašal 1.350.000 din.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2379,66—2394,96
Berlin 100 mark	1756,02—1769,90
Bruselj 100 belg.	736,44—741,50
Curih 100 frankov	906,45—1003,52
London 1 funt	213,59—215,64
Newyork 100 dolarjev	4337,26—4373,57
Pariz 100 frankov	203,62—205,06
Praga 100 kron	152,23—153,33
Trst 100 lir	229,19—232,27

Curih. Belgrad 10.—, Pariz 20,42, London 21,455, Newyork 438,375, Bruselj 73,875, Milan 23,10, Amsterdam 238,80, Berlin 176,25, Dunaj 78,40 (81,80), Stockholm 110,65, Oslo 107,80, Kopenhagen 95,80, Praga 15,30, Varšava 82,95, Budimpešta 86.—, Atene 3,90, Carigrad 3,45, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,47, Buenos Aires 132,5.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. posojilo 87—89, agrarji 51,75—53, vojna škoda promptna 390—394, beguške obveznice 71—73, 8% Blerovo posojilo 90 do 91,50, 7% Blerovo posojilo 79,50—81,75, 7% pos. Drž. hip. banke 94—100, Trboveljska 235—240.

Zagreb. Državni papirji: agrarji 54 bl., vojna škoda promptna 392 den., beguške obveznice 70 do 71, 8% Blerovo posojilo 92 bl., 7% Blerovo posojilo 82 bl., 7% stat. posojilo 85,50—86 (88). — Delnice: Priv. agrarna banka 204 bl., Trboveljska 239—240 (238, 240), Nar. žum. 20 bl., Isia 10 den., Gutmam 40 den., Osj. liv. 175 den., Osj. sladk. tov. 180 den., Bečkerek 700 den., Dubrovačka 320 den., Jadranska plovdba 400 den., Oceanica 250 bl.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 87,50—88,50 (87,75), agrarji 52—52,25 (52,50), vojna škoda promptna 394—395 (394), 3. 392—393 (392), 4. 394,50 bl., beguške obveznice 71,50—72,50, dalm. agrarji 70,25—71 (70,50), 8% Blerovo posojilo 90,50—91,50, 7% Blerovo posojilo 80,50—81,50 (80), 7% posojilo Drž. hip. banke 94—96, 7% stat. posojilo (86,25, 86). — Delnice: Narodna banka 7280—7400 (7350), Priv. agrarna banka 204—205,50 (204).

Dunaj. 12. februarja. Danes je bila tendenca prijazna ter je veliko tečajev zopet naraslo, le redki so bili pod večerajno višino. Beležili so: Donavsko-savsko-jadranska 79,25, avstrijske stavne srečke iz l. 1926. 18,70 kasa; delnice: Centralno-evropska banka 87,50, Narodna banka 174, Donavsko-savsko-jadr. 19,45, Steg 29,90, Siemens-Schuckert 182, Stewag 32,50, Magnesit 101,50, Trboveljska 31,25, Alpine 52,57, Berg-Hütten 610, Rima Murany 111, Steyr-Daimler-Puch 231, Leykam 72, Semperit 60,75.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji. Sombor. Danes borza zaprta.

jem dnevniku Jakob Grčar na vojaških poteh in pohodih od avgusta 1914 pa do vrnitve v domovino 1920. leta. Ta dnevnik je zgodovina velikih in slavnih zgodb, podoba vojnega pekla, ekoci katerega morajo ljudje po čudnih in nesramnih zapovedih nasilja in krvi. Mirno je skril pisatelj svojo osebnost grenkobo in udarce za dogodke in poročila, ki za svojo grozo in zločinske oznake niti ne potrebujejo posebnega izraza poedinega trpljenja, tako zadosti vpeljejo z enostavnim ugotavljanjem in slikanjem tega, kar se v resnici godi. Grčar opisuje vse, kar ga je doletelo in kar je opazil kot vojak v Galiciji in potem v ruskem ujetništvu, ko je čez Ural potoval v »deviško zemljo«, kjer je prežl skoraj šest let. Seznanja nas z novimi kraji in odkriva pred nami življenje ljudstev, ki so tako daleč od nas in jih nič ne poznamo. Zanimivo je njegovo doživljanje in opisevanje ruskih revolucij in položaj slovenskih prostovoljcev, ki so se morali boriti za svoj obatoj v mlinu ruskih sporov in si utirati pot v avobodo in domovino. Knjiga nima samo literaren pomen, saj naletimo v nji tudi na dragocena zgodovinska dejstva in popise, kako so nastajale prostovoljske legije in kaj so počele. V poteku revolucije nam pripoveduje o ruskih vladah, ki so se z naglico menjavale, riše borbe, ki so jih imeli beli in rdeči v svoji smrtni borbi za zmago. Zanimivo so prikazane težnje in prizadevanja naših ljudi, ki so imeli in našli en sam izhod za vrnitev domov v smeri Vladivostoka in Tihega oceana.

Grčarjeva knjiga predstavlja pomemben donos naših književnosti, ki se nanasa na svetovno vojno in evropskega udeležbo v nji. Ima tudi to dobro stran, da avtor ni šlil v nobena področja ambiciozne nadarjenosti, temveč je zapisoval po enostavnem in pravem narekovanju svojega gledanja. Ničesar ni pridomislil ali predugačil ter je ostal veren dogodkom, kakor jih je dočel. Tudi ni knjiga pisana samo za vojne tovariše, nasprotno, z velikim pridom in haskom jo bo orebrali sleherni naš človek in bo imel dobro priliko, da se znova zamisli nad temi velikimi rečmi in se v svoji duši prikopliče do razumevanja in pravega spoznanja.

Knjiga ima 236 strani. Za člane broš. 21 Din. vez. 30 Din, za nečlane broš. 28 Din. vez. 40 Din.

Razpis

Razpis. Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje zmanjševalno otertalno licitacijo del za postavitev vremenske hišice iz umetnega kamna v Zvezdu. — Dalje razpisuje dobavo 8 kosov gumijastih »elastičnih« obročev z različnimi komorami. — Dalje razpisuje dobavo posipalnega materiala iz kamnolomov v Vnanjih gorah za ozemlje bivše občine Vič. Licitacija bo v četrtek, dne 25. februarja 1937 ob 11. uri v mestnem gradbenem uradu. — Prav tako razpisuje javno pismo otertalno licitacijo za dobavo običajnega in kvalitetnega gradiva za vzdrževanje in gradnjo madamskih cest in potov na ozemlju mestne občine ljubljanske v proračunskem letu 1937-38. Licitacija bo v četrtek, dne 4. marca 1937 ob 11. uri v mestnem gradbenem uradu, kjer so interesentom tudi na vpogled razpisni pripomočki. Natančnejši podatki so razvidni iz zadnjih števil »Slovenskega lista« kralj. banske uprave dravske banovine.

Krščanska Karitas v Celju

Celje, 10. febr.

Danes je najgibljivejša celjska karitativna organizacija, Vincencijska konferenca sv. Danijela, polagala račun o svojem delovanju v letu 1936. Vsa poročila, ki so bila podana, najlepše kažejo veliko delo krščanske ljubezni, ki ga med celjskim prebivalstvom vrši že več let ta organizacija, ki si je znala v kratka dobi svojega delovanja pridobiti naklonenost in spoštovanje, lahko rečemo, vseh celjskih krogov.

Namesto zadranega predsednika, župana g. Mihelčiča, je vodil občni zbor podpredsednik, trgovec g. Jagodič. Posamezni funkcionarji so podali obširna poročila, iz katerih je razvidno, da je konferenca tudi zadnje leto v polni meri vršila svojo plemenito nalogo, smemo pa trditi, da se je delo konference v vseh praveh še pomnožilo. Tajniško poročilo je podal g. prof. dr. Gantar. Glavno pažnjo je konferenca še vedno polagala podpiranju številnih revnih in brezposelnih, posebno družin. Principielno je konferenca delila podpore samo v nakaznicah za živila, obleko, kurjavo, stanovanje, polne stroške itd. Skupno je konferenca podpirala 357 posameznikov oziroma družin. Ob času birme je konferenca mnogim šolskim otrokom priskočila na pomoč z obleko, obutvijo in perilom. Kakor prejšnja leta je konferenca tudi lani podprla poštinsko akcijo za dijake. Moralno je konferenca vplivala na svoje podpirance predvsem z urejevanjem divjih zakonskih zvez. V tem oziru je stal konferenci ob strani g. opat Jurak. Saj je imela konferenca med letom 40, število delavnih članov je 18, med letom so pristopili 4. Člani se skoraj polnoštevilno udeležujejo tedenskih sej.

Najlepše se zrali veliko delo konference iz blagajniškega poročila, ki ga je podal g. ravatelj Černelč. Dohodkov je imela konferenca 47.108,65 dinarjev, stroškov pa 46.559,50 Din. Največji dobitnik konference je mestna občina celjska, ki je poleg denarne podpore dala konferenci brezplačno na razpolago prostore za javno kuhinjo v kuhinji uložnici na Slomškovem trgu in s tem omogočila realizacijo tega načrta. Blagajnik je poročal, da povzroča trenutno konferenci največ skrbi javna kuhinja, vendar je upati da bomo z božjo pomočjo premagali tudi to težavo. Premožensko stanje konference znaša koncem leta že 32.261,46 Din.

Za mladinski odsek je poročal g. prof. Kovarčič. Mladinski odsek je predvsem podprl dijaško poštinsko kolonijo, podpiral je pa tudi med letom po svojih zmoglostih revnejše dijake. Največ dela je imel mladinski odsek z akcijo za mladinski dom, za katerega je tudi že kupil od mestne občine svet na bivšem Kvaternikovem posestvu v Medlogu. Fond za mladinski dom znaša 72.872,41 Din. — V imenu kuratorja za javno kuhinjo je podal kratko poročilo g. dr. Zagar. Dnevno dobiva v kuhinji sedaj brezplačno hrano 70 do 80 oseb, v mesecu decembru in januarju je bilo pa razdeljenih skupaj 5203 kosil. Po razrešnici, ki jo je v imenu revizorja predlagal ravatelj g. Jerič, se je predvsem razpravljalo o načrtih za bodoče delo, in so bili napravljeni nekateri važni sklepi, nakar je podpredsednik g. Jagodič zaključil lepo uspeli občni zbor.

Naj bo na tem mestu izrečena v imenu konference najiskrenejša zahvala vsem, ki so v zadnjem letu po svojih močeh podpirali konferenco in s tem pomagali lajšati bedo in gorje današnjih dni. Vsem Bog plačaj!

Tržič

Društveno življenje v Tržiču je zelo razgibano in tako je poskrbljeno, da se članstvo posameznih društev vzgaja in izobražuje. Posebno živahno je bilo letošnji predpust v prostorni dvorani prosvetne društva sv. Jožefa, saj se je od 3. januarja t. l. do vključno 2. februarja proizvajala vsako nedeljo in praznik opereta »Dijak prosijske«, tako da je bilo v celoti 7 predstav omenjene operete. Posebna zahvala gre v prvi vrsti tukajšnjemu organistu g. Martinu Planinsku, ki je naštudiral opereto in jo nam dal na oder, da smo zopet videli in slišali nekaj novega in bili s njo popolnoma zadovoljni. Zbor je bil odličen in marsikje se bi lahko umaknil operetni zbor in dal prostor za to opereto temu.

Pri nas študira vse vprek, je pač tak čas, da brez šol ne prideš nikamor. Seveda je pa študij od študija različen in uspeh odvisen pač od vsakega posameznika in socialnih prilik staršev, ki pošiljajo otroke v šolo z namenom, da si bo enkrat sam služil kruh in da kot tak postal dober član družbe. Tako žele starši in tako bi vsaj moralo biti, drugače je škoda denarja in časa! Tudi tu je mnogo dijakov, ki se vozijo vsak dan v gimnazijo v Kranj. Dognano pa je, da vožnja nič kaj dobro ne vpliva na vzgojo, pa tudi uspehi takih učencev ne odgovarjajo njihovim zmoglostim. En vzrok je gotovo tudi v tem, ker nimajo ti potujoči dijaki svojega posebnega oddelka, in sicer ločeno za dečke in deklice. Tako bi lahko med potjo porabili čas in obnavljali snov, ali pa čitali dobre in lepe ter koristne knjige. Tako bi imeli mir pred drugimi potniki in obratno, pa tudi vzgojno bo to dobro vplivalo nanje, saj vemo, da so na vlakih razni ljudje, ki lahko dobro, še bolj pa slabo vplivajo na še nepokvarjeno mladino. Zato se prizadevi obračamo ob tej priliki na ravateljstvo direkcije drž. železnice v Ljubljani, naj bi v dobro mladine in staršev ter vzgoje sploh, določilo potrebno število oddelkov — ločenih po spolu za potujoče dijake na progi Tržič — Kranj in obratno tako da sme v te oddelke samo dijak, odnosno dijakinja. Istočasno naj pa direkcija določi, da noben dijak, ko potuje v šolo, ne sme iti v drugi oddelki kot ta, ki je zanj določen.

V Zdravstvenem domu v Tržiču je sledeči ordinacijski red: ponedeljek dopoldne, torek popoldne, četrtek dopoldne, sobota popoldne za bolno šolsko in malo deco; v četrtek in sredo popoldne posvetovalnica za matere. Starše opozarjamo, da se držijo predpisanih ur in dnevov in svetujemo, da hodijo po navete, ker je mnogo krajev, ki bi radi dobili brezplačni nasvet, pa nimajo v svoji sredi takih socialnih ustanov.

Oglašujte v »Slovincu«!

Kulturni obzornik

Rudjer Bošković

Danes poteka 150 let, odkar je v Milanu umrl Rudjer Bošković. Ime tega Dalmatince ima že v našem javnem spominu neko odlično mesto, ki mu ga dajemo zaradi velikih vrednot, na splošno označenih z genialnostjo in učenjastvom, ne poznamo pa še zadosti njegovih del po kakem celotnem izveščku. Priročno in v odlomkih so pisali in govorili o njem ob raznih spominskih dnevih njegovega rojstva in smrti, kar je zmerom bolj odpiralo poglede v širino Boškovičeve vsestranske delavnosti ter budilo presenečenja in občudovanja nad gobino njegove misli.

Rodil se je meseca majnika 1711 v slavnem patricijskem Dubrovniku, kjer je doživel in sprejel tudi prvi pouk, v petnajstem letu svoje starosti pa je šel v Rim in stopil v jezuitski red. Tam je bil promoviran na čast doktorja teologije. Bistrina njegovega duha je kmalu obrnila nase pažnjo velikega sveta v tisti dobi, saj je Bošković mnogo potoval po Evropi. Mudil se je v Franciji, Angliji, Poljski in Turčiji ter so ga radi videli ne samo na avstrijskem, temveč tudi na angleškem in francoskem dvoru. Pri vsem tem je vendar tudi Bošković delil usodo mnogih velikih ljudi, ki jih srečujemo v človeški zgodovini, še večkrat pa v ožji zgodovini malih slovanskih narodov. To je prijavljanje idej in misli po drugih ljudeh, ki na ta način odzvevajo prvenstvo in zapostavljajo pravega prodornega duha, kakršni je bil Bošković, ki je v mnogem pogledu utrl nova pota ter uvidel in razodel taka spoznanja, da se jim čudijo celo z visine današnje znanosti.

Rudjer Bošković je po svojih končanih študijah skoraj aleano leto objavil vsaj eno razpravo, in kar se danes izizva začudenje, je tista izredna pomembnost in globina, ki ni ob nobeni priliki popustila in tako zaželeno privedla do tega, da Boškovič pristiheva genijem človeškega rodu. Brez dvoma je bil deležen vel

Oče piše pred smrtjo

Stotnik, ki so ga ustrelili, piše pred smrtjo svojim sinovom

Dne 19. decembra so v Bilbao ustrelili stotnika Juana Luisa Ramosa, ki se je bojeval na strani belih čet zoper rdeče, kateri pa so ga ujeli ter obsodili na smrt. Sedaj je prišlo v javnost pismo tega moža, kateri je v noči pred svojo smrtjo pisal poslovilno pismo svojim sinovom. To pismo je pretresljiv vzgled očetovske ljubezni in tudi ljubezni do domovine in načel. Takole piše ta na smrt obsojeni stotnik:

»V teh trenutkih, ki so največji mojega življenja, vam pišem, da vam dam nasvet očeta, ki se pripravlja na smrt. Zato se morate po teh mojih nasvetih vseskozi natančno ravhati ter naj bodo moji zadnji opomini smernica za vse vaše življenje. Tri reči so, ki sem jih ljubil pred vsemi drugimi na svetu: Bog, Spanija in pa mamica, ki vam bo ohranjena. Zakaj Bog je tako hotel in ukrenil, da vam ona ostane ohranjena kot trajni vzgled ljubezni, požrtvovalnosti in odpovedi.

Za to trojno svojo ljubezen sem vedno deloval z vero in udanostjo. Veliko sem molil, za Spanijo sem se bojeval, dokler sedaj ne bom dal za njo svoje krvi in življenja, in med vsemi ženskami sem ljubil to mater, katera je za me emisla ljubezni. Zapišem vam danes, ko ste še otroci, in ko še ne veste, kaj se pravi izgubiti očeta, svetovalca in vzgojitelja. Toda mati me bo pri vas nadomeščala, jaz pa bom v nebesih molil za njo in za vas.

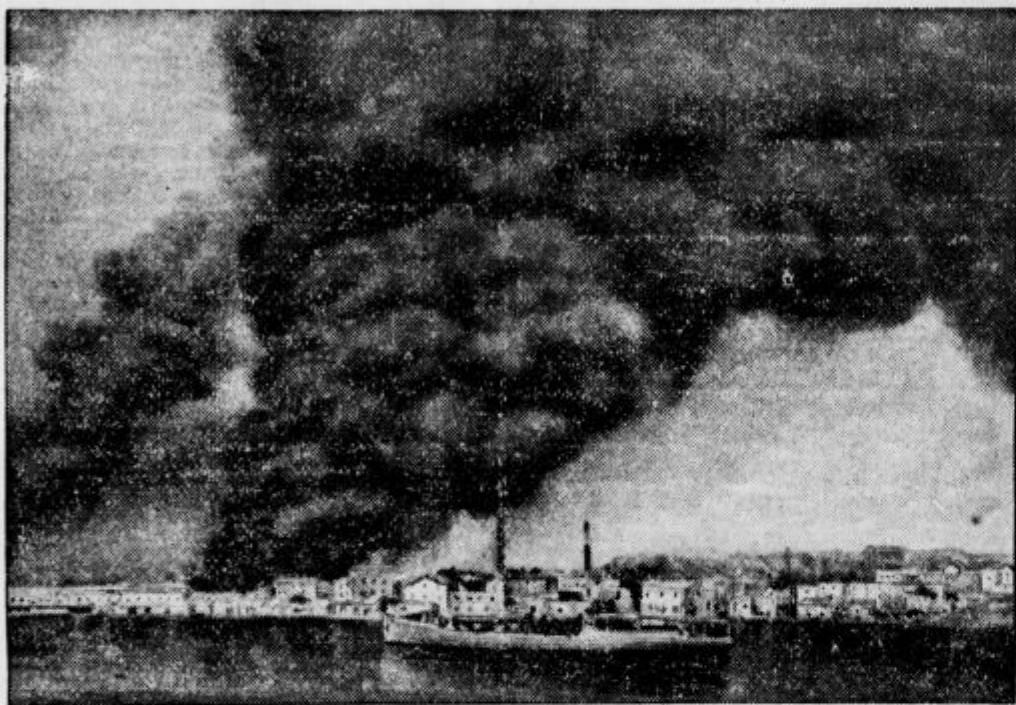
Fantje moji, jaz sem umrl zaradi zvestobe katoliški veri in zaradi tega ker sem veroval v velikost Spanije. Edino, kar obžalujem, je to, da moja žrtev ni tako plodonosna, kakor sem včasih sanjal. Nikdar se nisem bal žrtev za Spanijo, čeprav mi danes Spanci jemljejo življenje. Ostanete

mi še vi trije, da bom po vas Spaniji svoje življenje še trikrat lahko daroval.

Vedno mislite na to, da vaš oče, ki vas najgorečneje ljubi, niti za hip ni okleval, ko je njegova domovina, ljubljena Spanija, od njega zahtevala, naj ji žrtvuje svoj mir, svoje premoženje in celo svoje življenje, samo zato, da bodo naši dediči lahko našli novo Spanijo, tako katoliško in tako veliko, kakor je bila tista, v kateri nekdanj nikdar sonce ni zašlo. Umrl bom kot priča teh svojih dolžnosti. Umrl bom, zavedajoč se, da je moj najčastnejši naziv ta, da sem katoličan bil do zadnjega svojega diha, ko bom umirajoč zdihtil, če Bog tako dovoli: »Naj živi Kristus Kralj! Naj živi Spanija!«

Odpuščam vsem svojim sovražnikom. Toda vedeti morate, da se mora pravica izpolniti, in sicer brez maščevanja, brez strankarstva, tako da ne bo nikakor s sovraštvom neukročene strasti zatemnjen odsev božje pravičnosti, zaradi katere naj se pravica izpolni. To le pa vzamem seboj v smrt: Ni bilo še večje nepravčnosti kakor je bila obravnava, kjer so me obsodili z izjavo, češ da sem izdajalec Spanije, jaz, ki svoje življenje dajem za njeno veličino in za njeno osvoboditev iz krempljev judov in prostozidarjev, kateri so se združili, da bi jo na veke ponižali. Prepričan sem, da bo Spanija vstala iz svojih razvalin ter jo bo zopet obsevalo svetlo sonce. Verujem v krepost našega naroda v armado, katera sedaj jasno kaže, kaj Spanija hoče in kaj mora hoteti.

Prosim Boga, da bi vam bilo dano uživati te sadove in da bi moja kri, ki jo prelijem za Boga in za Spanijo, oplodila zemljo, katero nad vse ljubim!

Malaga gori, preden so jo zasedle bele čete.

Najhitrejši voz sveta - staro železo

Po vsem svetu slovi znameniti angleški avtomobilist sir Malcolm Campbell, ki je dosegel s svojimi avtomobilskimi dirkami že vse polno hitrostnih rekordov. Može je začel tekmovali leta 1925 v Pendini, kjer je s svojim avtomobilom dosegel 150 angleških milj ali nekako 240 kilometrov na uro. To je bil njegov prvi rekord, nakar so vsako leto sledili novi rekordi. Meseca septembra lanskega leta je v ameriški državi Utah v mestu Salt Flats dosegel visok rekord 301 milje na uro, kar je 480 kilometrov na uro. Njegov avtomobil je zgrajen nalašč za take avtomobilске dirke. Avto ima motor za 2500 konjskih sil ter je tako narejen, da bi lahko dosegel hitrost 400 milj, to je 640 kilometrov na uro. Toda te hitrosti pri sedanjih pnevmatikah ne more doseči, ker bi se vse pnevmatike takoj raztrgale in popokale. Toda tudi živci voznika bi najbrže ne mogli prenesti tako blazne naglice.

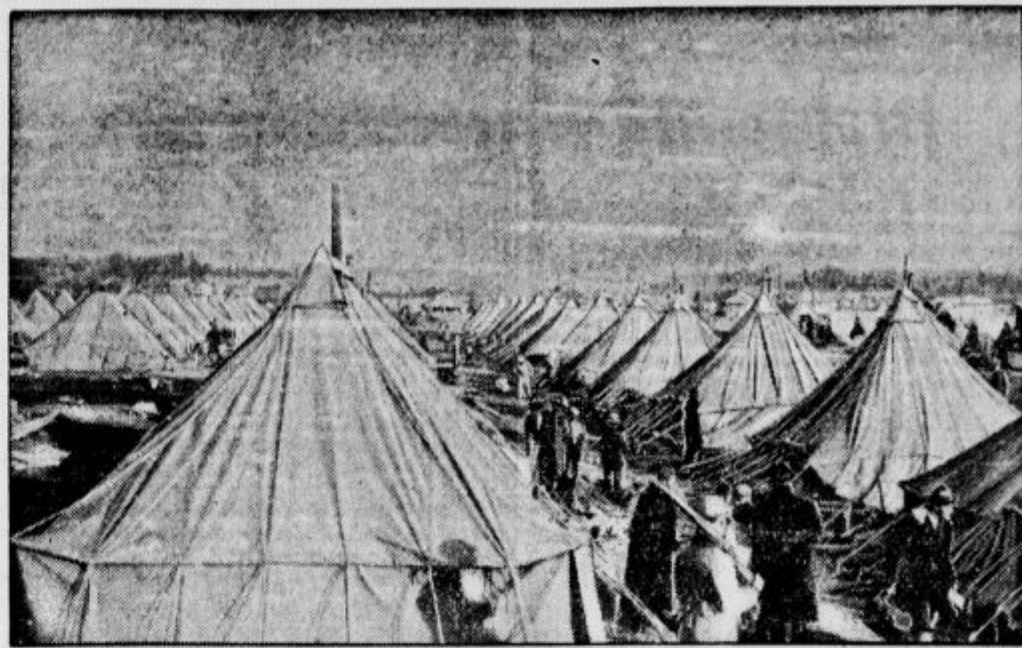
Sedaj je moral angleški gospod sir Malcolm Campbell opustiti svoje dirke. S tem je tudi njegov glavni voz postal nezanimiv. Nihče se ne bo več brljal za ta avto, katerega ne more porabljati noben drug šofer. Avto je namreč tako uren, da je njegova najmanjša naglica 70 milj na uro, to se pravi, da ne more voziti počasneje kakor s 112 kilometri na uro. Torej se s takim avtomobilom ne da voziti druge kakor le na dirkališčih. Zato bodo ta slavni avto sedaj prodali za staro železo, ker za drugo rabo ni več, dasi je najurnejši avto sveta.

Peva uradna slika angleške kraljeve dvojice: kralj Jurij VI. v admiral. uniformi, in kraljica Elizabeta.

Narodna garda je z nasajenimi bajoneti izgnala stavkujoče iz avtomobilskih tovarn Flint v Združenih državah severne Amerike. Tako se je brez krvi ustvarila možnost, da delavci dosežejo tisto, kar so zahtevali.

Mesto šotorov blizu mesta Forest v državi Arkansas v Severni Ameriki, kamor so spravili na tisoče beguncev, ki so zaradi povodnji morali bežati od doma.

Kako se je rodila Miki Miška

Tisti mož, ki je izumil Miki Miško, se piše Walt Disney ter je začel svoje delovanje kot risar v majhni delavnici mesta Kansas City. Njegova precej revna delavnica je bila nad neko garažo, v kateri pa je kar mrgolelo miši. V tisti revni in mahni delavnici je risal karikature za tri kine domačega mesta, kar mu je seveda le malo neslo. Vendar pa je mož precej varčno živel, tako da se je čez nekaj let s svojim bratom preselil v Hollywood, kjer sta brata s kapitalom kakih 1000 dolarjev začela risati na svoje za odnoda podjetja. Tukaj sta risala razne vesele prizore za filme. Nekega dne pa se je Walt Disney spomnil tistih miši, katere je včasih gledal iz svoje delavnice v Kansas City. Takoj se je lotil in narisal veselo igrice, v kateri nastopa miška, ki ji je dal ime Miška Mortimer. Toda ta igrice in njen Mortimer se ni obnesel.

Med tem so se začeli vedno bolj množiti govoreči filmi. Disney je napravil nov film, seveda poln raznih trikov, v katerih je zopet nastopala njegova Miška, ki pa ji je dal drugo ime in jo krestil Miki Miška. Ko je vse narisal je zbral svoje odelavce za odrom, kjer so delali tako pošastne šume, da je bila vsebina tega, kar je bilo na platnu še bolj podčrtana. Uspeh je bil velikanski. Celo igralci so se tako krohotali, da niso mogli več igrati. Nato so ta film prvič pokazali v New Yorku, kjer je dosegel velikanski uspeh.

Od tistega časa je minilo že osem let. Danes pa ima Walt Disney v svoji službi že nad 200 umetnikov-rišarjev. Ko bi hotel vse to, kar je treba, napraviti sam, bi moral celih pet let neprenehoma delati 24 ur na dan. Danes se je Miki Miška tako priljubila tistim, ki hodijo v kine, da jo na leto po vsem svetu igrajo 468.000.000 krat. S tem pa si je iznajditelj napravil velikansko premoženje.

Zanimivo pa je, da velika večina premoženja tega moža ne izhaja toliko iz filma, kakor veliko bolj iz reklame. Komaj se je namreč Miki Miška med ljudmi po svetu udomačila in priljubila, že je neki tovarnar otroških igrac pisal Disneyju, naj mu dovoli za bogato nagrado seveda, izdelovati »punčke«, ki jih bo imenoval Miki Miška. Drugi je prosil Disneya, naj mu dovoli na otroških predpasnikih in podbradnikih vdelati podobe Miki Miške. Kajpada je tudi ta imenitno plačal do voljenje. Kmalu nato je prišel tretji, ki je plačal dovoljenje, da sme na otroških zrakoplovih in balonih imeti narisano Miki Miško.

Leta 1932 je že 32 tovarn izdelovalo igrčke, obleke in druge otroške potrebščine, ki so bile okrašene z Miki Miško in njeno tovarišico. Tako

— Pri zaprtju motnjah v prehavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

»SLOVENE« pred 60 leti:

V torek 13. februarja 1877.

Padec Mithadov.

Najvažnejša novica je vdarec, ki je zadel velikega vezirja turškega, Mithad pašo, katerega so še nedavno turški listi po celem Evropi tolikanj hvalisali zaradi njegove ustave. Poklicali so ga k sultanu; on pride nič hudega sluteč, tam ga primejo, zvežejo in odtirajo na ladjo, ki ga iz Carigrada odpelje po srednem morju, ne da bi se bilo vedelo kam. Poznejša poročila pravijo, da je ladja z njim odjadrala v italijansko ladijske Brindisi. Osupnjen je ves svet; naj se reče, kar se hoče, Mithad je za Turke dobro delal, boljšega moža nimajo. Paragraf 113 nove ustave pravi, da sme sultan vsacega človega, ki se mu nevaren zdi, izdeležiti tirati; po tem paragrafu je bil iztiran Mithad, po tem paragrafu lahko tudi podavijo vse kristjane, kajti sultan reče: »Meni so se zdeli nevarni, in pustil sem jih v Azijo in Afriko gnati, tam pa so menda poginili, če ne živijo več.« Lažnjivost vse turške vestavnosti in hlinstva se je na novo pokazala.

Tako se godi na turškem dvoru danes, in tako se je vedno godilo; danes prvi minister, jutri svilnato vrvice okoli vratu. Ministre so nastavljali in odstavljali, kakor je bil sultan ravno pri volji. Kedar je nastopil nov sultan, napravil je klanje med sorodniki, da je bilo več veseja, in dal je pomoriti vse moške zlahtnike, ki so se mu zdeli nevarni. To je država, ki jo povišujejo in hvalisajo mnogi listi celo v krščanskih deželah, kakor »N. fr. Presse«, »Morgenpost«, »Laibacher Tagblatt«, »Laibacher Zeitung«, in drugi judovski izvirki, ki ne morejo prehaliti nove turške vstave, ktera tako lep sad rodi!

Domače novice.

(Slovensko gledališče) Burka »čevljar baron« ni napolnila gledališča tako, kakor prejšnja leta; galerija je bila pač dobro polna, a tože in parterre pa ne, kar ima pa svoj vzrok gotovo le v pustnih veselicah, ki zdaj druga drugo pade.

(Maškera) napravi, kakor vsako leto, drvi »Sokol« v gorenjih prostorih ljubljanske čitalnice. Priprave obetajo prav krasno in živahno pustno zabavo.

je Disney imel popoln denarni uspeh. Toda tudi tovarnarji so bili uspeha veseli, ker se je izkazalo, da je Miki Miška najboljša reklama. Vedno več blaga je šlo v denar, ki je imelo svojo znamko z Miki Miško.

Danes sodijo, da v Evropi na leto prodajo z znamko Miki Miške skoraj za eno milijardo blaga. Najbolj gre seveda tako blago v denar na Angleškem, zlasti o božiču. Tamkaj na tisoče ljudi v 67 tovarnah izdeluje samo blago s to znamko.

Pri vsem tem pa je najbolj čudno to, da se te Miki Miške njeni največji prijatelji, kar so brez dvoma otroci, nikoli ne naveličajo. Miki Miška torej ni podvržena modi zato, ker se tudi otroci ne dajo voditi od mode, ampak ostajajo zvesti svoji Miki Miški. Zaradi tega pa bo gospod Disney vedno večji dolarski bogataš.

Kako dolgo more človek ostati brez vode

Univerza mesta Michigan v Združenih državah severne Amerike se je dalj časa pečala s poskusi, kako dolgo more človek zdržati brez vode. In poskusi so dognali, da more človek pogrešati vodo samo toliko časa, dokler ni izgubil več kakor 6% svoje navadne telesne teže. Tako bi na primer povprečno velik človek, ki tehta 75 kg, lahko brez posebno nevarnih znakov mogel izgubiti do devet funtov ali 4 kg in pol svoje teže. Te 4 in pol kg pa bi izgubil že v dveh ali treh dneh, ako bi v tem času ne dobil nobene vode ali kake druge tekočine. S tem bi začela počasi nastopati smrt za zejo.

Ameriški znanstvenik, ki je delal te poskuse, dr. Frederic A. Collier pravi, da človek vsak dan potrebuje 2000 kubičnih centimetrov vode, da nadomesti tisto tekočino v svojem telesu, katero je izgubil skozi kožo ali pa z dihanjem svojih pljuč. Namen tega poskušavanja pa je bil ugotoviti, koliko vode morajo dati bolniku, kateri je pravkar preстал operacijo.

Za las so ušli smrti

Le sreča je nanesla, da te dni velika nesreča ni zahtevala mnogo človeških žrtev. V mali češki vasi se je zbralo nekaj sto ljudi na zborovanje domače zadruga. Zborovali so v največji vaški dvorani, ki je bila last nekega gostilničarja. Ko je bilo precej pozno ponoči zborovanje končano in so se zborovalci že zunaj dvorane pred hišo poslavljali, se je naenkrat udrl pod one dvorane, v kateri so še pred 5 minutami zborovali. Ko bi se bila nesreča zgodila vsaj 5 minut poprej, bi bilo brez dvoma mrtvih mnogo ljudi.

»Se vedno se mi valja pod nogami ta preteti zaboji!«

»Nika-ka-ri-te ttakol! Tttito ijjije po-po-po-skussni dina-na-mit, ggogospod i-inzzhenjer!«

Nepremišljeno.

»Ne bodi tako nesramen, ti neumna opica. Saj bi lahko bil tvoj oče!«

Bolnikom s srčno boleznijo

Ribja juha ali bujon (bonillon) (za 2—4 osebe).

Kosti ene ribe operše s čisto vodo, jih na drobno sesekljaš, daš v kozico in dušiš 1 uro s temi primesmi: 2 l vode, 1 kozarec dobrega, belega vina, nekaj limonovega soka, malo peteršilja. Nato precediš juho skozi gosto sito. Iz te juhe narediš tudi omako za k raznim ribam.

Omaka z k ribam (za 2—4 osebe).

Na ognju razpustiš 50 g presnega masla, dodaš 30 g bele moke in malo odušiš. Prileješ 1 l zgoraj opisane ribje juhe in polagoma kuhaš skupaj 20 minut. Zraven zmešaš posebej 3—4 rumenjake, 50 g presnega masla in sok pol limone — in dodaš omaki. Malo osoliš in obliješ ribo s to omako.

Kaj naj mislimo o abstinenci?

Abstinenca ima pa tudi ta namen, da zlomi pivačo navado. Kajti te navade so glavna sila alkoholizma, da se mu mora vse ukloniti. Da se ob vsaki priliki in nepriliki pije in mora piti, to je vzrok, da vsi, ki so k temu nagnjeni, postanejo in morajo postati pijanci. Abstinenca je upor zoper to tiranijo pijančevanja. Zakaj bi se v družbi na vsak način moralo piti? Svoboda! Zato ni prav, da je kdo abstinent sam zase, družbi na ljubo pa pije. Ne samo abstinentje naj imajo oziroma pivo, ampak tudi pijačo morajo imeti oziroma na abstinente! Abstinente nikogar ne zaničujejo in mu ne oponašajo, če po pameti pije. Pivel pa ne smejo nikomur zameriti in oponašati abstinence! Pa smo si lahko prijatelji!

Pijača naj se pivcu ponudi. Nespodobno pa je koga siliti piti. To ni gostoljubnost, ampak samoljubnost. Abstinente se postreže z brezalkoholno pijačo. (Za pri jedi sladka pijača ni primerna; najbolje kislá voda.)

Kdo naj bo abstinent? 1. Vsi otroci in vsa mladina. Čim dalj tem bolje! Čim dalj bodo fantje proč od alkohola, manj bodo pokvarjeni. 2. Vsi alkoholiki in vsi katerim je alkohol nevaren. To

je zanje edino rešilno sredstvo. 3. Vsi, ki hočejo uspešno sodelovati pri streženju ljudstva in se za druge živovati. Nikogar ne silimo k abstinenci, etvar je popolnoma svobodna, — želimo pa si jih čim več. Čim več, tem hitrejša in gotovjša bo zmaga v tem boju, dosežen uspeh.

Abstinenca ni nič posebno težka. In zdrava je. Nikdo še ni zato zbolel ali prežgal umrl, ker ni pil; na milijone pa jih je že zbolelo in prežgal pomrlo, ker so pili. Dobrodejn vpliv alkohola se še vedno pretirava. Pisce še nikdar, pregretni in spoten, ni pil žganja, a se še nikdar ni prehladil. Pač pa nekaterikrat pil žganje, ko želodec ni bil v redu, a — nikoli ni nič pomagalo. Prazna vera! Čas je, da bi bilo teh boljše konci! Vsi zdravniki odločno trdijo, da alkohol nalezljivih bolezni ne preprečuje, ampak jih le pospešuje.

Vendar pa je abstinenca kolikortoliko štev. Vsaka žrtev pa zahteva spoštovanje. Zato se sme zahtevati za abstinenco upoštevanje in spoštovanje, odklanjanje pa vsako smešnje in zaničevanje. Kdor abstinenco smeši in zaničuje, mu manjka srčne kulture in ljubezni do bližnjega.

Literarni večer pljuških dijakov

»Setev«, literarna družina za leto knjigo in pismo zavzelega dijaštva pljuške gimnazije, je priredila v ponedeljek, 7. t. m. užitka poln večer v Mladiki. Uvodoma je pozdravil zbrano občinstvo gimn. ravnatelj dr. Kovačič in naslovil lepe besede na mlade recitatorje lastnih del, čes da ga spominja vrsta mladih literatov, med katerimi so štirje osmošolci, na ljubljanske »Vajence« iz leta 1855.

Kot prvi je čital četrtosolce Matija Vošnjak svojo pesem »Ob smrti Miheja Habibine«, s katero je znova odprl skaleto rano našega koroškega problema ter občutno in v lepo zvenečih verzih izpral vest morilcu-renegatu Aleschu.

V prav isto okolje sega »Večerna molitev« osmošolca Cvetka Praperja, koroškega rojaka. Pesem je izpod koroške kmečke korenine. V verzih zveni vsa mehko Korotanca, zasidranega v slovenstvu in svoji veri, saj ve, da bo tisti, ki ga prosijo ob večerni avamirji za blagoslov polja, čuval tudi nad njegovim rodnom. Recitacija je bila nekam sekana, toda ne brez veljave.

Ime petošolke Vere Remčeve, hčerke pisatelja in pesnika dr. Al. Remca, pljuškega župana, mlademu rodu ni neznao, saj sega daleč nad povprečje pišeče mladine. Remčeva, ki zajema življenje z razumom in občutjem, nam je tolrat v vezani besedi v svojih pesmih »Brezdomci« (socialno čustvovanje), »Rožar« (z osonom na Gregorčiča), »Sveča ugaša« in »Dane« razkrila svoje bogato notranje doživljanje. Škoda, da je bil tempo recitacije prehitel.

Vprašanje brezdomstva in hrepenenja po domovini je zajel v svoj odlomek »V domovino« osmošolce Jeza Franc, ki je že sam iskal sebe, sreče in domovine daleč po svetu, v daljini Hamburgu, kjer se njegova zgodba tudi dogaja. Avtorju se pozna dar opazovanja zrelega moža, ki ga bogate lastne izkušnje in ki ga je ojeklenilo trdo življenje. Slovenec Mirko in baljška iz širne Rusije se bosa in gola srečata v Hamburgu, od koder ju žene hrepenenje vsakega v svojo domovino. Kajne, France, majhna je naša zemljica, a vendar bogata!

S svojim »Idealistom« nam osmošolce Mele France ni pokazal le daru pripovedovanja in pesniškega snovanja, temveč je kot razmišljajoč človek posegel globoko v dušo mladega dozorevajočega študenta, menda v samega sebe, da bi razčistil vprašanje duha in telesa, ko se v duha mladega idealista zaganja z vso silo tudi telesno sila. Mele, kot ga poznam, je globok in močan dovolj, da bo srečno dobojeval ta boj.

Kar sem doslej čital v delih mladih Prekmurcev, me je vselej navdalo z globokim zadovoljstvom. Zdi se mi, da je bila prekmurska zemlja zapčena s sedmimi pečati, sedaj se je pa v svobodi odprla in iz nje poganja sveže, dehteče cvetje. Pesmi, ki jih je čital ta večer sedmošolce Ivan Šiflar, so bile zame vsebinsko in oblikovno najboljše. Njegova pesniška žila močno utripa. V »Pesmih iz Prekmurja«, »Rudarju« in »Zlajščencih« je doživeto podal lepoto in siromaštvo prekmurske zemlje, veselje Prekmurca in njegovo gorje. Topoli, topoli, vaša pesem še ni izpeta, toliko nepoznanega življenja skrivate še za seboj!

Kot zadnji je nastopil s svojo črtico »Halozec« osmošolce Krivec Jože. Socialno gorje, ki ga prenaša ves naš narod, je prav posebno leglo na uboga Haložana, saj je haloški vinčar in kmetič najrevnejši slovenski človek. Krivec obeta mogoče in upati je, da bo nekdo, ko bo dorasel in dozorel, daroval Slovencem tekst o Haložanih, ki ga doslej še nimamo. Jezik naj bi bil bolj izpiljen, tudi slog je v tej črtici nekam šolsko suh.

S tem večerom so dali študenti lepo sprčevalo ebi in gimnaziji. Škoda, da jih je mešansivo prezrlo. A. F.

Novomeška gasilska župa razrešena

Novo mesto, 12. febr. Na osnovi § 46, 54 in 75 zakona o organizacijah gasilstva, je aklenil oredni odbor gasilske zajednice dravske banovine v Ljubljani, da so razrešeni celotna uprava in nadzorni odbor gasilske župe za okraj Novo mesto. Obenem se v smislu § 75 zak. o organizaciji gasilstva imenuje začasna župska uprava in nadzorni odbor, in sicer: upravni odbor: Bergman Josip, starešina, lekarnar, Novo mesto; Rakošek Ivan, trgovec v Gornji Straži pri Novem mestu, kot namestnik starešine; Avsec Ferdo, ur. Novo mesto, kot tajnik; Agnič Andrej, kleparski mojster, Novo mesto, kot blagajnik; Windischer Josip, hotelir v Novem mestu. Člani uprave: Berkopce Ivan, zasebni uradnik v Vavti vasi, Lavrič Karol, župan v Žužemberku, Hudoklin Ivan, posestnik v Brusnicah, Nadzorni odbor: Resman Ivan, šolski upravitelj, Toplice, dr. Polenšek Marijan, župan v Novem mestu, Plevnik Valentin, železničar, Smihel pri Novem mestu, Mikolič Ferdo, predsednik gasilske čete v Novem mestu, Opara Ivan, župan v Mirni peči.

Razburljiv dogodek v mariborskem predmestju

Maribor, 12. febr. Danes popoldne ob 4 t. m. na državni cesti v Košakih pri Mariboru pripetil razburljiv dogodek. Na kmečkem vozu se je pripeljala iz Maribora družba fantov. Bili so vsi vinjeni in dobre volje. Peljali so se domov k Sv. Benediktu v Slov. gorah. Obenem se je pripeljal od opekarne v Košakih hlapec posestnika Perka — Stefan Kos. Fantje se niso hoteli Kosu umakniti, kar ga je ujezilo in jih je ostel. Vinjenim fantom pa je nekaj trdih besed dalo povod, da so začeli groziti Kosu. Razvil se je prepirl, v katerem je posestnikov sin Fran Klobasa iz Sv. Benedikta potegnil nož ter zabodel Kosa v hrbet. Ostrina je prodrla v pljuča,

Celje

e 25letnice Lurške kapele so na praznik Lurške Matere božje (11. februarja) zelo svečano praznovali pri oo. kapucinih. Odkar stoji ta kapela, še nikdar ni bila tako lepo okrašena s svetjem kakor ta dan! Cerkev je bila polna Marijinih častilcev. Vso svečanost je povzdignil s prekrasnim govorom o Brezmadežni g. svetnik Alojzij Soba, ki je bil že trinajstkrat v Lurdu. Pri šestem romanju l. 1911 je oskrbel kip Lurške Matere božje za tukajšnjo kapucinsko cerkev in ga dal blagosloviti v Lurdu. Dne 11. februarja 1912 — torej pred 25 leti, je sam inštaliral Lurško Mater božjo a prelepim govorom v njeni kapeli, katera se lahko šteje med najlepše kapele te vrste daleč na okrog.

e Dekliška Marijanska kongregacija ima jutri ob 7 zjutraj običajni mesečni sestanek v kapeli 66. šolskih sester.

e Kmetijska podružnica in podružnica Sadržarskega in vrtnarskega društva v Celju priredila jutri, v nedeljo dne 14. t. m. ob pol 9 dopoldne poučno filmsko kinopredavanje o sadjarstvu v kinodvorani Metropoli (Ljudska posojilnica). Vstop prost. Vabljeni vsi, ki se za napredno sadjarstvo zanimajo.

e Statistika vozil v celjskem srezu. V celjskem okraju je registriranih 7215 dvokoles, 295 tjakarskih vozov, 93 polniških, 25 tovornih avtomobilov ter 45 motornih koles. Od 1. januarja 1936 je prijavljenih 1302 novih dvokoles. Odkar je ukinitvena država taksa se število polniških avtomobilov ter motornih koles znatno zvišuje. Na srezu so obravnavali nad 10.000 vlog glede dvokoles.

e Kino Metropoli. Danes ob 16.15, 18.15, 20.30. Lebarjeva opereta »Melodije ljubizne« (Martha Eggerth). Ob 14. matineja »Rokoborac« Schmeling contra Joi-Luois.

Novo mesto

V proslavo 15. obletnice kronanja papeža Pija XI. priredi Prosvetno društvo v Novem mestu v nedeljo, 14. t. m. ob pol 11 dopoldne v dvorani Prosvetnega doma akademijo z naslednjim sporedom: 1. »Ti si Peter« (kapit. cerkev. zbor); 2. Deklamacija: 3. Govor; 4. Poklonitev mladine papežu Piju XI. (prizor); 5. Papeška himna; 6. Skitopično predavanje. Vstop prost. K obilni udeležbi vabi odbor.

Litija

Vsled zadnjega deževnega vremena so se litijske ceste spremenile v blatna jezera, posebno pot iz Litije čez Dobravo v Smartno, kjer je cestišče še posebno razmečeno. Krivda zadene v prvi vrsti prejšnje oblastnike na litijski občini in v cestnem odboru, ki so v jeseni posuli litijski trg in vse dovolzne ceste v bližini Litije s slabim gramozom, katerega so nalomili iz zdrobili pod sitarjevim hribom. Ta material pa ne odgovarja zahtevam in predpisom oblasti, dobava in naprava tega kamna je bila oddana čisto iz osebnih razlogov, tako da se čudimo, da je organ banske uprave tak slab gramoz mogel označiti za prvovrsten kamen »grauacke«, ko je to naveden brusni kamen. Odrejeno je, da bo litijski trg v najkrajšem času nasut z dolomitnim gramozem, ki ima večjo trdnost in odpornost, kakor sitarjevski brusnik, ki se takoj spremeni v blato. Še manj pa so se oblastniki iz Litije in Smartna brigali za občinsko cesto čez Dobravo, ki je v zadnjih petih letih dobila bore malo gramozna na svojo cesto, vsled česar so cestne razmere tod ubupne. Vsled »preveč« sparovne politike pa je za vzdrževanje cest že davno zmanjkalo drobita v občinskih proračunih litijske in šmarske občine, tako da bo redno posipanje možno šele po 1. aprilu po novem proračunu, v katerem je poskrbljeno za nasutje občinskih cest, ki bi že danes bile lahko vzorne, če bi v zadnjih letih imele prave upravne oziroma oskrbnike.

Sah

Ljubljana — Karlovec

V nedeljo 14. t. m. bosta odigrala Ljubljanski in Karlovaški šahovski klub semifinalno tekmo za državno prvenstvo. Karlovaški so lotos prvaki savske banovine in so presenetljivo premagali do sedaj vodilne zagrebške klube. Zatorej so obeta zelo napeta in lepa igra. Obe mesti sta odigrali edini meč pred devetimi leti v Karlovcu, ki je končal a tesno zmago L. v K-a. Začetek tekme bo ob pol 10. dopoldne v restavraciji »Zvezde«; prostovoljni prispevki dobrodelni. Dopolniti ljubiteljev šaha je, da srenjenja ljubljanskih šahistov podpro v gmočem in moralnem oziru.

Naše dijaštvo

Dreči ob 6. uri in v nedeljo ob 10. uri pevski vaji za redno akademsko službo bojo pri oo. frančiškanih v nedeljo ob 11. uri. Prav iskreno vabljeni vse pevke in pevec, ki žele sodelovati.

Sport

Smučarstvo v Bosni in Hercegovini se naglo razvija

Smučarstvo so najprej začela uvajati planinska društva. — Eden od prvih bosanskih smučarjev je bil minister dr. Branko Kaludžerčić.

Sarajevo, februarja.

Smučarstvo v Bosni in Hercegovini nima dolge tradicije. V naših krajih se je smučarstvo začelo razvijati šele po svetovni vojni, a eden prvih ljubiteljev tega zdravega in lepega sporta v Bosni in Hercegovini je bil sedanji minister pošte in telegrafa g. dr. Branko Kaludžerčić. Smučarstvo so najprej začela gojiti naša planinska društva, a za njimi tudi športna društva, ki so osnovala tudi posebne zimsko športne sekcije. Mora se priznati, da je v tem kratkem razdobju smučarstvo pri nas dobilo velik razmah in je danes v samem mestu Sarajevu čez 1000 organiziranih in neorganiziranih smučarjev. Temu naglemu razvijanju smučarstva je pripomoglo dejstvo, da je v najbližji okolici Sarajeva cela vrsta najidealnejših terenov. Eden najbližjih terenov je Crijepoljsko, ki je oddaljeno samo 3 ure hoda od Sarajeva. Zimsko-sportni tereni na Crijepoljskem se raztezajo v daljavo nekoliko kilometrov, a a Crijepoljskega lahko naši smučarji pridejo v Sarajevo v nepretrgani vožnji.

Na Crijepoljskem so tri planinske koče, kjer dobe gostje vso oskrbo. To so koče: »Priatelj prirode«, Hrvatskega planinskega društva »Bjelasičnice« in »Smučarskega klubca«. Druga smučarska pokrajina je na Palah, kjer je pred tremi leti sarajevska športna zveza zgradila skakalnico, prvo skakalnico v Bosni in Hercegovini. Najlepša smučišča se nahajajo na planini Jahorina. Jahorina ed je v poslednjih letih pridobila med domačimi smučarji in smučarji iz tujine lep ugled. Smučarska ozemlja na Jahorini se raztezajo na prostoru, dolgem 20 km. Na Jahorini je dalje največja in najlepša planinska koč v Bosni, ki lahko sprejme do 150 oseb. Poleg navedenih smučarskih pokrajin, prihajajo v poštve še planine: Bjelašnica in Prenj. Tereni na Bjelašnici so najlepši izpod meteorološkega observatorija, ki so ga tam zgradili l. 1894 kot prvo znanstveno ustanovo te vrste na Balkanu. Iz Sarajeva do observatorija na Bjelašnici je 7 ur

Smučarski zlet v Sarajevu

Belgrad, 11. februarja. AA. Za prvi smučarski zlet v Jugoslaviji, ki se bo vršil od 13. do 16. februarja t. l. v Sarajevu, je zimskosportna zveza izdala tale navodila:

Tega zleta se lahko udeležijo in izrabijo ugodnosti vsi interesi, ki se legitimizirajo z zletnimi legitimacijami. V Sarajevu bo poskrbljeno za prenočišče samo za tiste udeležence, ki izpolnijo prijavnice in takoj v celoti plačajo ustrežajoči znesek. Tudi tisti, ki ne reflektirajo na prenočišče, morajo pri zletnem odboru izpolniti prijavnice in jih poslati. Plačila za prenočišče se vrše pri vseh prodajalnih vozniških listov Putnika, ali po pošti na Putnik Sarajevo, ali po šekovni položnici št. 2172. Mestne hranilnice sarajevske, z navedbo na hrstu položnice, da gre za zlet.

Da se bo mogla voditi točna evidenca in razdelitev prenočišč in da bo vsak prijavljeni udeležene, ki je vnaprej plačal prenočišče takoj po prihodu v Sarajevo in na železniški postaji dobil v roke bon za prenočišče, je potrebno, da udeleženci, ki pridejo z vlakom z vzhodne proge (čez Užice in Višegrad), brezpogojno izstopijo na postaji Bistrica, vsi drugi pa na glavni postaji, ker se bodo že na postajah samih nahajale stanovanjske pisarne, kjer bo vsak udeležene z izročitvijo svojih kuponov dobil bon brez česar ne more dobiti prenočišča. Vsak udeležene ima na odhodni postaji kupiti polovčni vozni listek in železniško legitimacijo. Popust velja pri odhodu v Sarajevo od 12. do 13. februarja in vrnitvi iz Sarajeva od 14. do 22. februarja. Zigosanje železniških legitimacij — brez tega se vozni listek za povratek ne more rabiti — se bo vršilo na več krajih na stadionu SK Slavije ob plačilu pristojbine. Tistim udeležencem, ki reflektirajo na prenočišča v planinskih kočah zunaj Sarajeva za tekme in izlet se pripravijo, da prispejo a seboj odeje.

Za smučarske izlete v okolico Sarajeva sprejema prijave zletna pisarna od 13. do 14. t. m. Glede prenočišč se bodo upoštevale samo tiste prijavnice udeležbi pri zletu, ki bodo izročene na prijavnem mestu (Putnik), ali pošti do 8. februarja t. l., po 8. februarju poslane prijave pa ne smejo sodelovati zahteve po prenočišču. Zletni odbor bo vse storil, da bo čim boljše ustregel udeležencem glede prenočišč, vendar sprito omejenega števila razpoložljivih zasebnih sob ne more nasproti nikomur prevzeti obveznosti, da mu bo prikrbel zasebno sobo. Tistim udeležencem, katerih prijave in vplačila za hotele in zasebna stanovanja, prišlo po izčrpanju razpoložljivih postelj, se bodo dodelili prostori v skupnih prenočiščih in se jim bo vplačani znesek vrnil ter obdržalo samo 5 Din za vsako prenočišče.

Državnim nameščencem je za ta zlet dovoljeno 8 dni dopusta, kar se jim ne bo štelo v redni letni dopust.

Program zleta:

sobota, 13. februarja sestanek zimskosportnih delavcev ob 20 v svečani dvorani mestne občine; 14. februarja: Zborovanje vseh smučarjev ob 9 na stadionu SK Slavije, nato defile po mestu. — Ob 14 tekme v akokih za prvenstvo zveze, na aka-

hoda, vendar je na tej planini nekoliko udobnih planinskih in gozdarskih koč, kjer morejo smučarji ob vsakem času najti zavetje.

*** KINO ***
UNION
Dance filmaka drama

Dekle s planin

Sylvia Sidney, Fred Mac Murray, Henri Fonda
Film o romantični, vročkrvnosti, in ispoti.
Prekrasni naravní posnetki v barvah!

Matineja: danes ob 16.15 uri, jutri ob 11. uri

»David Copperfield« v gl. vlogi Garry Cooper po znanem romanu Charlesa Dickensa.

TEL. 27-30 **SLOGA**

Premiera veselo in zabavne komedije:

Slepa potnika

v glavni vlogi: PAT in PATAHON, pravnana komika, ki zabavata občinstvo do solz.

Matineja: danes ob 16.15 uri, jutri ob 11. uri

»Če srce spregovori« v glavni vlogi Olga Alpar in Gustav Froelich

TEL. 21-24 **MATICA**

Narodna filmska opereta

Ženski raj

Hortense Raky, Svetislav Petrović, Leo Slesak
Ljubzen dunajske prodajalke, ki s svojimi šarmom in ljubečjo osvoji srce svojega sofa.

Prekrasni posnetki v barvah!

kalnici na Palah;

15. februarja: Ob 9 tekma na daljavo 16 km na Palah, kot prvi del drž. prvenstva v klasični kombinaciji. Ob 10 tekma na Jahorini kot prvi del državnega prvenstva v alpski kombinaciji.

16. februarja: Ob 10 alalom na Jahorini, kot drugi del državnega prvenstva v alpski kombinaciji. Ob 13 tekma skokov na Jahorini, kot drugi del državnega prvenstva v klasični kombinaciji. Obenem otvoritev nove vojaške skakalnice. Ob 20 smučarski večer v Oficijskem domu; tam bo tudi razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad.

Vse te tekme se bodo vršile po določilih zimskosportne zveze.

Obenem s gorajšim programom se bodo vršile na Jahorini vojaške divizijske smučarske tekme po pravilniku za vojaške smučarske tekme in sicer:

1. vojaške patrulije, tekme na 25 do 30 km s streljanjem in pušk.
2. vojaške releske tekme na 24 km.
3. tekme vojaških smučarjev v smuku in slalomu.
4. tekme posamič na 18 km, in
5. tekmovanje v akokih.

Uradna vremenska poročila

Zveze za tujski promet v Sloveniji, Ljubljana, Tujska prometna zveza v Mariboru, Jugoslav. zimsko športne Zveze, Slovenskega planinskega društva in Meteorološkega inštituta ljubljanske Univerze po stanju z dne 12. februarja 1937 ob 7. uri zjutraj:

Povsod v planinah je zapadlo povprečno 15 cm snega. Po splošni vremenski situaciji izgleda, da se bo vreme čez nedeljo zboljšalo. Smuka predvsem v višinah nad 800 m ugodna.

Rateče: — 3. jasno, mirno, sneži, 10 subega snega na 30 podlage.

Dom Litija v Planici: — 3. jasno, mirno, 12 pršica na 40 podlage, mala in srednja skakalnica in drališče uporabno.

Dom na Petelinjku: — 4. jasno, mirno, 14 pršica na 30 podlage.

Kranjska gora: — 4. barometer se dviga, oblačno, mirno, 13 pršica na 25 podlage, sankališče uporabno.

Erjavčeva koč na Vrhu: — 4. sneži, 20 pršica na 100 podlage.

Pokljuka, po stanju 11. februarja: — 3. oblačno, 70 sneha, skakalnica uporabna.

Dom na Komni: — 4. sneži, 10 pršica na 170 podlage.

Skalaški dom na Voglu: — 5. 20 pršica na 150 podlage.

Dom na Kravcu: — 3. oblačno, sneži, 10 subega snega na 30 podlage.

Dom na Kočkah: — 3. sneži, mirno, na podlage 60 zapadlo 15 cm pršica.

Nova, solidno zgrajena hiša

v Žerovnici nasproti železniške postaje

na prodaj!

Vsa hiša podkletena — šest sob, kuhinja in vse pritlikline — velik sadni in zelenjadni vrt. Zgrajba pripravna za gostilno ali za letovišče. — Vse informacije daje tvrdka And. Mejač, Komenda pri Kamniku.

Umrla nam je danes ponoči naša ljuba mama, babica in prababica, gospa

Josipina Černak roj. Mahkovec

v 81. letu starosti, previdena s tolažili svote vere. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v nedeljo, dne 14. februarja 1937 ob 8trih popoldne iz hiše žalosti, Postojnska cesta št. 22, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 12. februarja 1937.

Maksimiljan Černak, sin, Iva Hrovat, Alojzija Erjavce, Mila Schiffrer, Pepina Muc, hčere, ter ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

Službodob

Mladega lovca

neozenjenega, s prakso, vojašine prostega, išče. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »Ljubljana« 2027. (b)

Natakarica

starejša moč, se sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2144. (b)

Službeiščejo

Trikotaža!

Agentura, ki z lastnim avtom in potnikoma obiskuje vsa mesta, išče zastopstva za Savsko bano vino in severno Bosno. Prevzame tudi podobne predmete. Ponudbe upravi »Slovenca« pod 2129.

Stanovanja

Dvosobno stanovanje

sončno, suho, s predsobo in pritliklami, pod enim ključem, v podprilici — in eno dvosobno s kopalnico — oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2166. (c)

Dvosobno stanovanje

se takoj odda na Dolenjski cesti. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2143.

Dvosobno stanovanje

s predsobo in kuhinjo, pod enim ključem, v II. nadstropju, Kavškova ulica 26, oddam za marec.

Porešiva

Veliko zidano skladišče

blizu glavnega kolodvora v Ljubljani kupim. Ponudbe z navedbo cene in kraja upravi »Slovenca« pod »Lahek dostop« 2175.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 13. februarja: 12. Druga za drugo plošče hitijo, vse pa boljšo voljo skrbijo — 12.45 Vreme, poročila — 13. Čas, spored, obvestila — 13.15 Druga za drugo plošče hitijo, vse pa za boljšo voljo skrbijo — 14. Vreme — 15. Za delopust (Radijski orkester) — 15.40 Naravni zakoni, zvočnost in še kaj (g. prof. M. Alešič) — 16. Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 16.30 Nac. ura: O hrpi (dr. Lušički iz Zagreba) — 16.50 Pregled sporeda — 20. O zunanjih politikah (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Izlet na kmeto. Intermezzo v veselih in žalostnih zgodbah Jake Smolake. — Vesela radijska igra, napisal Jože Vembarger. — Sodelujejo: člani rad. igr. družine in Fantje na vasi. Vodi lug. Ivan Pengov — 22. Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Zabavna glasba (Radijski orkester).

Drugi programi

Sobota, 13. februarja. Belgrad: 19.30 Vučkovičeve skladbe — 20.35 Narodne pesmi — 21.15 Orkestralni koncert — Zagreb: 20. Komorni trio — 20.30 Moški kvartet — Trst-Milano: 17.15 Plesna glasba — 21. Verdijeva opera »Traviata« — Rim-Bari: 20.40 Moderne pesmi — 21.10 Orkestralni koncert — Praga: 20.30 Operetna glasba — 21.15 Simfonični koncert — Varšava: 19.30 Orkestralni koncert — Königsberg: 21.10 Vojaška godba — Lipsko: 19.30 Romantična klavirska glasba — Bratislava: 18.30 Plesna glasba na dveh klavirjih — Frankfurt: 18. Vojaška godba — Poste Parisien: 20.40 Kino orgle — 21.30 Ciganska glasba — 21.55 Italijanska glasba — 23.05 Prenos iz Newyorka.

Barclay:

43

Rožni venec

Roman.

Doktor Robert Mackenzie siru Derycku Brandu:

»Ljubi gospod Brand!

Dama, ki ste jo poslali za strežnico in družabnico našemu bolniku, je v svojem poslu izvrstna. Bolnik ne potrebuje ne vas ne mene. Sodim pa, da bi bilo zelo primerno, če bi čimprej obiskali sestro samo, ki hujsa iz dneva v dan, da me obhaja že kar groza.

Ne glede na odgovornost, ki jo ima, jo mora gristi še neka tajna skrb. Morda se zaupa vam bolj ko meni.

Vaš popolnoma vdani

Robert Mackenzie.

Tajnica

Sestra Rožamarija je sedela s svojim varovancem v sončni grajski knjižnici. Na mizici med obema je ležala kopica pisem, ki naj bi jih ona odprla. Glasno prebrala in dala njemu, ali je bilo vmes katero, ki ga je želel sam otipati ali obdržati pri sebi.

Sedela sta tik odprtega okna na ploščad; krepilen zrak jima je vel nasproti in jutranje sonce je sijalo v prostor. Garth je v svoji beli flanelasti obleki udobno ležal v naslanjaču in krepko vrskaval vonj pomladnega cvetja ter užival blagodejno toploto sončnih žarkov.

Sestra Rožamarija je brala nanjo naslovljeno pismo, ga potem zganila in ga z občutkom olajšanja vtaknila v žep.

»Moško pismo, gospodična Gray,« je dejal nenadoma Garth.

»Uganili ste,« je rekla sestra Rožamarija, »Po čem veste?«

»Ker ima samo en list,« je odgovoril Garth. »Kadar piše v važni zadevi ženska, potrebuje redno dva, tri ali še več listov. In pismo vam prinaša važne vesti.«

»Spet ste zadeli,« se je nasmehnila sestra Rožamarija. »In zopet, po čem ste sklepali?«

»Ker ste si olajšano oddahnili, čim ste prebrali prve besede, in potem zopet, ko ste pismo zganili in ga vtaknili v žep.«

Sestra Rožamarija se je zasmejala in menila hudomušno: »Tako zelo napredujete, gospod Dalmain, da vam kmalu ne bomo mogli ničesar več prikriti. Pismo pošilja...«

»O prosim, nikar mi ne pravite,« je zaklical Garth urno in odmahnil z roko. »Nočem vzbujati videza, da sem radevoden in se vtikam v vaše zasebno dopisovanje. Vesel sem samo, ker vam morem s tem dokazati, kako že znam to in ono uganiti, ne da bi me moral kdo posebej napeljati na sled.«

»O povedala bi vam bila tudi brez tega, kaj stoji v pismu,« je rekla sestra Rožamarija. »Piše namreč gospod Deryck Brand in pravi, da naju v soboto obišče.«

»Zelo lepo,« se je očitno razveselil Garth. »Kako se bo čutil spremembam pri meni! In jaz bom vesel, ko mu bom mogel poročati o strežnici, tajnici, bralki ter nadvse potrpežljivi družabnici in vodnici, za ka-

Pristne perzijske preproge

vseh velikosti, najnovejših vzorcev, dobite po nizkih okasijskih cenah. — Interesenti vabljeno! Ogled pri trdki

D. Ostrožnik, Ljubljana

trgovina, Pasaža-Nebotičnik

Razpis

Občina Škocjan, srez Krški, razpisuje mesto občinskega tajnika-pripravnika. Šolska izobrazba: štirje razredi srednje šole. Prosilci naj vložijo prošnje, opremljene po uredbi s predpisanimi prilogami.

Občina Škocjan, srez Krški, dne 10. februarja 1937.

Kupimo

Stružnico

(Drehbank) 1.50—2 m — Spitzhöhe 25 cm, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stružnica« št. 2105. (k)

Krmilno peso

takoj kupim. Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo. (k)

Denar

Posojila dajemo

v gotovini in blagovnih bonih. — Hermes, Zagreb, Masarykova ulica 11. d

Al. Planinšek,

koncesionirana trg. agentura v bančnih in kreditnih poslih, v Ljubljani — Beethovnova ulica 14-I. Telefon 35-10 — vnovčevanje denarnih zavodov najbolje, takoj v gotovini, vedno najkulantneje. Vse informacije brezplačno. (d)

Auto-motor

Če hočete hitro daleč priti, morate avto si kupiti. Vse bi delal rad z motorjem! Glej, jaz s njim že davno orjam!

Dieslov tovorni avto

2 do 3 tonski, malo rabljen, kupim. — Weiss, Sombor. (f)

Tovorni diesel-avto

2—3 tonski, malo rabljen, kupim. — Simon Weiss, Sombor. (f)

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani sklicuje

občni zbor

na četrtek, dne 4. marca t. l. ob pol osmih zvečer v dvorani Trgovskega doma, Gregorčičeva št. 27 z naslednjim dnevnim redom:

1. Poslovno poročilo.
2. Računsko poročilo za leto 1935.
3. Poročilo nadzorstva in podelitev absolutorija.
4. Sprememba društvenih pravil.
5. Eventuelni samostojni predlogi.

Samostojni predlogi članov se postavijo na dnevni red le tedaj, če so bili vloženi pisмено odboru vsaj osem dni pred občnim zborom.

UGASNIL JE NAŠ SONČEK, NAŠA NAD VSE LJUBLJANA

MILENCA

PO KRATKEM IN TEŽKEM TRPLJENJU JE ODSLA V VEČNOST DANES OB POL ŠTIRIH ZJUTRAJ

V LJUBLJANI, DNE 12. FEBRUARJA 1937

GLOBOKO ZALUJOČA DRUŽINA PROF. BRESKVARJEVA

Vsemogočni je poklical k Sebi našega predobrega soproga, očeta, strica in brata

Rifelj Franceta

višjega računskega kontrolorja in kaptana I. kl. v rez., odlikovanega s redom Jugoslovanske krone,

ki nas je zapustil po kratki, mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti.

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 14. februarja ob dveh iz hiše žalosti, Ipavčeva ulica št. 2, na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 12. februarja 1937.

Zalujoči: Marija roj. Dimic, soproga, Vojenka in Zdravko, otroka, in ostalo sorodstvo.

Meteor pade z neba

33.

Po bitki.

Tako je bila bitka srečno dokončana. Sovražnik je bil potolčen na vsej fronti in ujet. Tinček se je s svojo hrabro armado zmagovalno vračal k obrežju reke.

Spotoma je Tonček z laskavimi besedami pohvalil zmagovitega generala:

»Imenitno si to storil, Tinček! Tvoji armadi prav za prav niti ni bilo treba poseči v boj.«

»Za vsak slučaj je bilo pa le dobro in pametno, da sem vas pripeljal s seboj,« je skromno rekel Tinček. »Previdnost je mati vseh modrosti. Kar priznati moram, da brez vas ne bi tako hitro prišel do cilja. Izkazali ste se kot izvrstni in izkušeni bojevniki. Hvala vam!«

»Živel naš general Tinček!« so dečki navdušeno zakričali v zboru. Škorpion in Gorila pa sta s kislim obrazom korakala za zmagovito armado in snovala zahrbtnje misli, kako bi se rešila iz neprijetnega položaja.

»Poskusil bom Tinčka z zvijačo speljati na led!« je Škorpion šepnil Gorili na uho.

Gorila mu je sporazumno prikimala.

»Halo, Tinček,« je zaklical Škorpion. »Nekaj bi rad s teboj na samem govoril.«

»Dobro!« je odgovoril Tinček in velel tovarišem, naj gredo naprej in ga počakajo pri tolnu.

Škorpion se je postavil tesno k širokemu drevesnemu deblu, v katerem je zijala velika luknja.

»Poslušaj, Tinček!« mu je začel s sladkimi besedami pihati na dušo. »Izkazal si se kot imeniten rokoborec v peresni teži. Škoda bi bilo, da svet od tvojih sposobnosti ne bi vedel ničesar. Postani moj družabnik in jaz bom razglasil tvojo slavo po vsem svetu. Prav gotovo boš postal svetovni prvak v rokoborbi!«

Tinček ga je nekaj časa mirno poslušal, rekel pa ni ne bev ne mev.

»Udariva v roko!« je prigovarjal Škorpion.

Tinček pa je še vedno molčal kot mutec.

tero se moram zahvaliti njemu.« Potem ga je pa nenadoma zaskrbelo, kar je razodeval njegov glas: »Pa ne morda, da bi prihajal po vas, kaj?«

»Ne, še ne,« je odgovorila sestra Rožamarija. »Toda, gospod Dalmain, jaz sama bi vas rada vprašala, ali bi mi ne mogli dovoliti dva dni dopusta — po mojem najbolje medtem, ko bo gospod Deryck pri vas na obisku. Če odidem v petek zvečer, bom v ponedeljek zopet nazaj — baš prav do jutranje pošte. Medtem bi me mogel nadomestovati doktor Brand, in bo gotovo izvrstno opravljal moj posel.«

»Prav,« je dovolil Garth, trudeč se, da bi kar najbolj prikril svojo osuplost. »Sicer bi me veselilo, če bi se mogli vsi trije med seboj porazgovoriti, razumem pa, da si želite nekoliko oddiha. Ali odidete daleč?«

»Ne,« je odgovorila sestra Rožamarija. »Priatelje imam prav blizu. Ali smem zdaj pričeti s pošto?«

»Da,« je rekel Garth in stegnil roko. »Čakajte, vmes je tudi časnik, diši še po črnilu. Tega pustite, seziva kar po pislih.«

Sestra Rožamarija je izločila časnik in položila pisma pred Gartha.

»Koliko jih je!« se je razveselil. »Potrpajte, gospodična Gray, iz teh najraznovrstnejših slogov v pislih se boste kmalu toliko naučili, da vam ne bo delalo nobenih preglavic, izdati na svetlo obširnega spisovnika. Ali se še spominjate, kako je pisala mrs. Parker Banges? Mislim, da sva se takrat dovolj nasmejala. Stara, dobra duša! Samo omeniti ne bi bila smela, da se je tisti svetopisemski slepec potopil sedemkrat v vodo. Boljše je, če se ogiblujemo takšnih primerjav, ako ne poznamo dobro besedila. Zdaj...« Garth je nenadoma umolknil.

Celoletna naročnina na:
Leposlovno in ljudsko knjižnico 7 vezanib knjig mesečno Din 23.—
Zbirko domačih pisateljev 3 vezane knjige mesečno Din 11.—
Zbirko mladinskih spisov 4 vezane knjige mesečno Din 9.—
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA